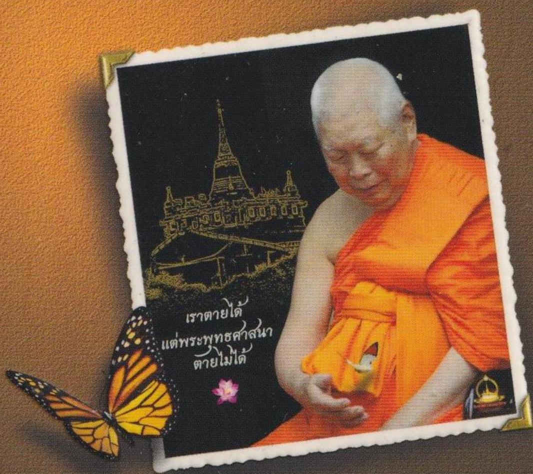

|คำสอน|พรหลวงพ่อสมเด็จฯ

เป็นมนุษย์จริงๆ นะ

| สมเด็จพระพุฒาจารย์

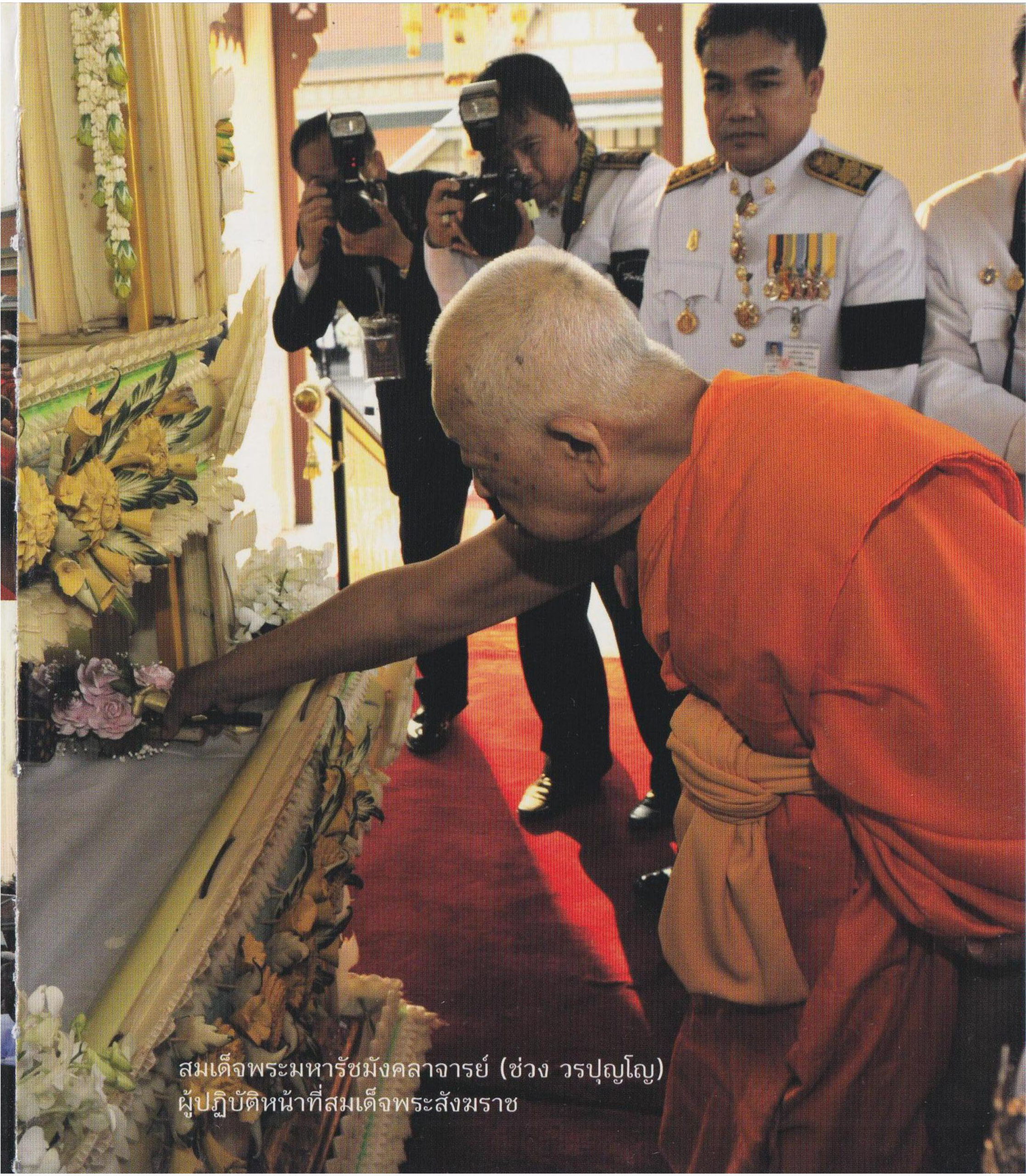
| วัดสระเกศ

เป็นมนุษย์จริงๆ นะ ◆ สมเด็จพระพุฒาจารย์ |

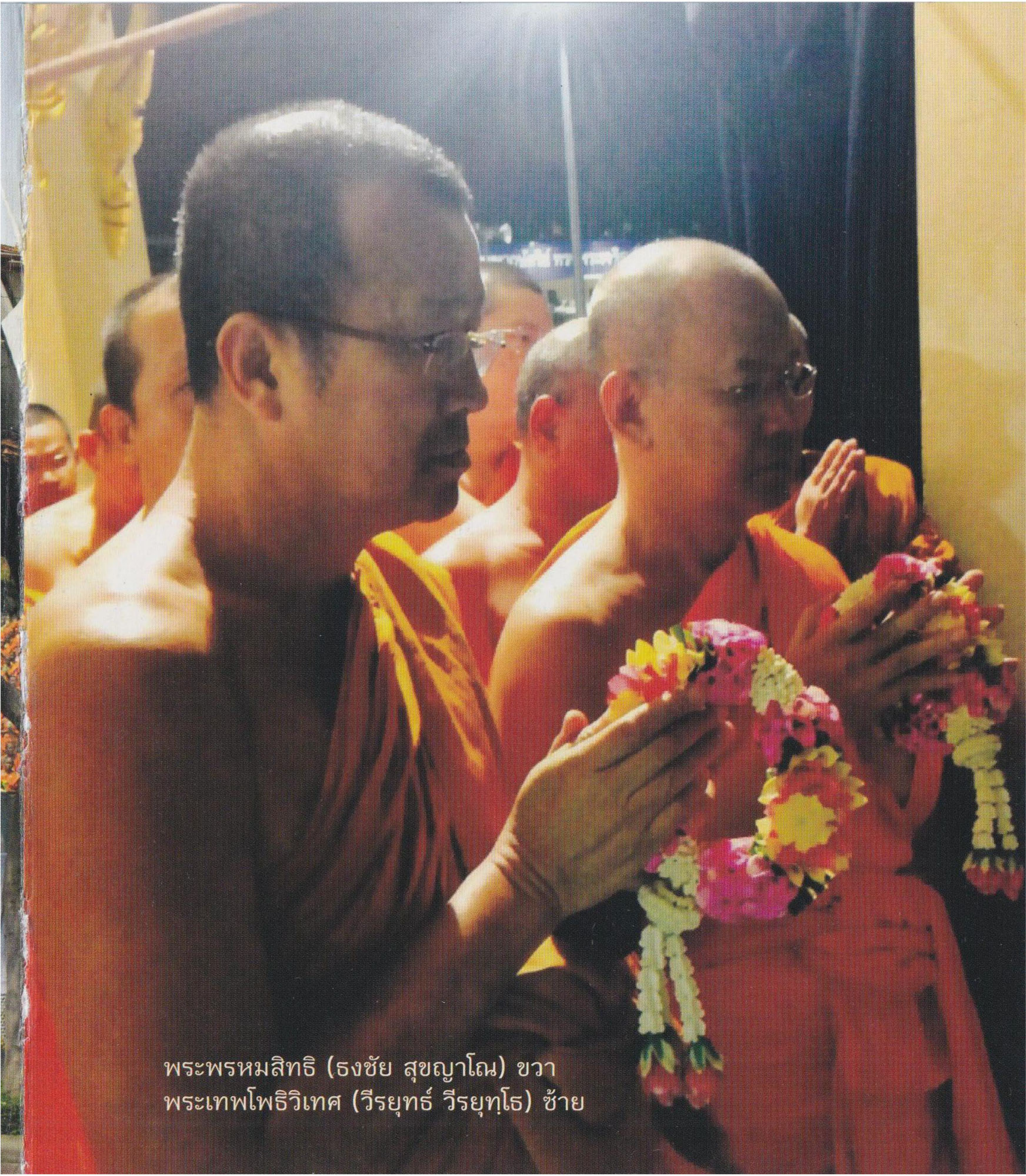
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาสยามบรมราชกุมารี
เสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ในการ พระราชทานเพลิง
ศพ **สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)**
ณ เมรุหลวงหน้าพลับพลาอิศริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส
วันอาทิตย์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๗

สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ)
ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

พระพรหมสุธี (เสนาะ ปญฺญาวชิโร) กลาง
พระธรรมคุณาภรณ์ (พิมพ์ ญาณวีโร) ขวา
พระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ) ซ้าย

พระพรหมสิทธิ (ธงชัย สุขญาโณ) ขวา
พระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ) ซ้าย

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)
และพระศรีคุณาภรณ์ (ทวี ปญฺญาวํโส) ผู้คอยอุปัฏฐากดูแลหลวงพ่อ
สมเด็จฯ อย่างใกล้ชิดตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา

|คำสอน|พรหลวงพ่อสมเด็จฯ|

เป็นมนุษย์จริงๆ นะ

สมเด็จพระพุฒาจารย์

วัดสระเกศ

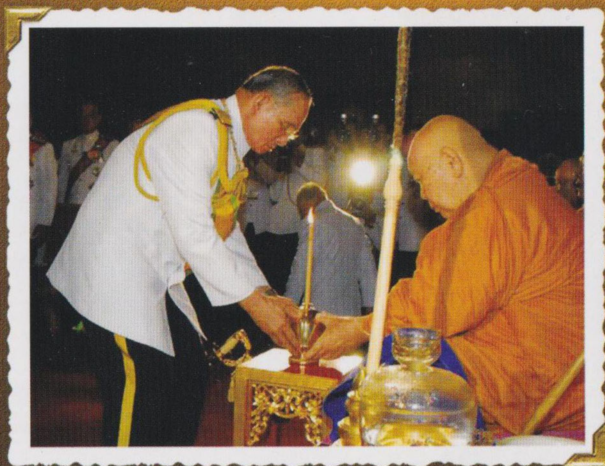
อนุสรณ์รำลึกวันออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

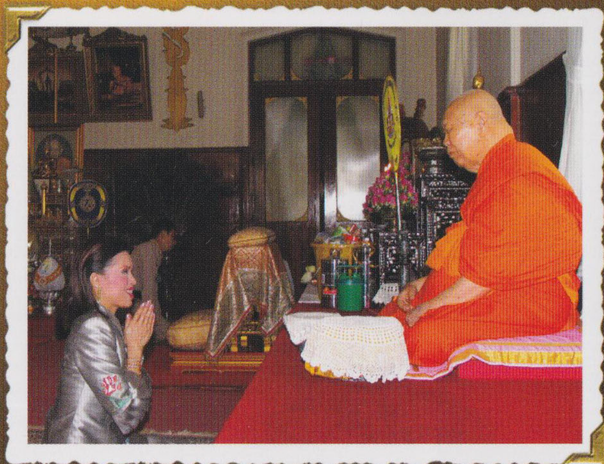
วันอาทิตย์ที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๗

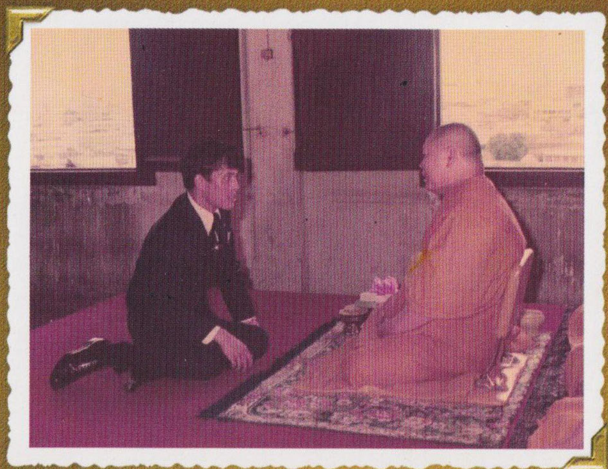

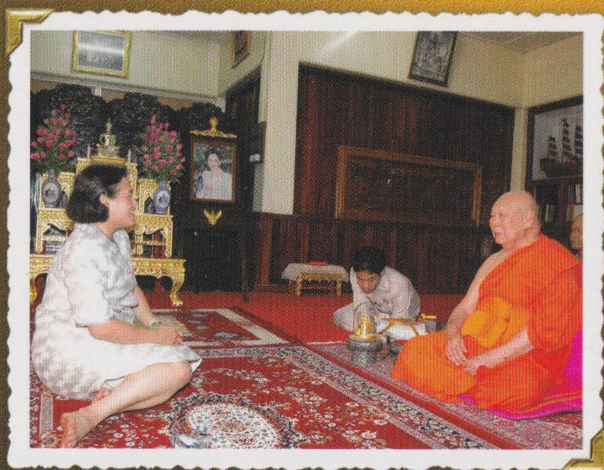

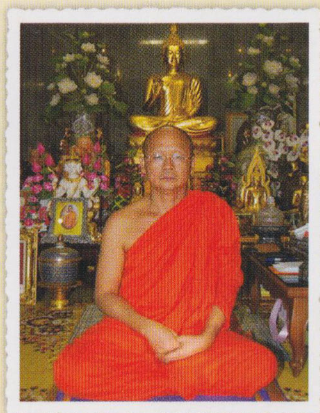

วัดสระเกศ ราชวรมหาวิหาร

อนุโมทนากถา

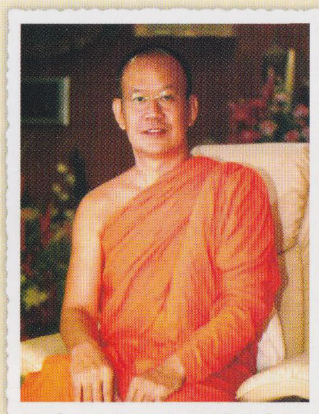
ขออนุโมทนากับคณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งมี **ท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)** หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่ ที่ได้ตั้งใจปฏิบัติศาสนกิจในต่างแดน โดยเฉพาะในแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล ซึ่งเป็นต้นธารของพระพุทธศาสนา ให้ฟื้นกลับมามีลมหายใจที่เข้มแข็ง ด้วยความอดทนและความเสียสละอย่างสูง เพื่อเป็นการสืบทอดและต่อยอดปณิธานของหลวงพ่อสมเด็จฯ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังต่างประเทศ ให้สำเร็จลุล่วงสมดังที่มุ่งหวัง

นอกจากนั้น คณะพระธรรมทูต สายอินเดีย-เนปาล โดยการนำของท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ ยังได้ร่วมแสดงออกซึ่งความกตัญญูกตเวทีต่อเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช อดีตประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ โดยได้รับเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมน้อมถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ พร้อมกับจัดพิมพ์หนังสือ **"เป็นบุญจริงๆ นะ : คำสอน พรหลวงพ่อสมเด็จฯ ของเจ้าประคุณสมเด็จฯ"** ถวายเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้มาร่วมงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพทุกท่านเป็นจำนวนมาก

จึงขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ ❖

พระพรหมสุธี (เสนาะ ปญฺญาวชิโร)
เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
กรรมการมหาเถรสมาคม
ประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
เจ้าคณะภาค ๑๒

อนุโมทนากถา

หลวงพ่อสมเด็จฯ ท่านมีความรักในงานเผยแผ่ โดยให้ความสนใจและความสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังต่างประเทศ เพราะหากวันใดวันหนึ่งพระพุทธศาสนาในประเทศไทยเสื่อมถอยลงไป ก็จะยังคงเหลือเมล็ดพันธุ์สายศาสนาพุทธเถรวาทของไทยเราที่ไปเจริญในต่างแดน และสามารถที่จะหวนกลับมาเติบโตแผ่กิ่งก้านสาขาในประเทศไทยได้อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวได้เคยเกิดขึ้นกับพระพุทธศาสนาในชมพูทวีปที่เคยรุ่งเรืองและถึงกาลล่มสลายไปแล้ว ดั่งที่ทุกคนเคยทราบดี

หลวงพ่อสมเด็จฯ จึงมักจะปรารภอยู่เสมอว่า **"อย่าประมาท"** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นอกจากจะต้องเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างไกลออกไป

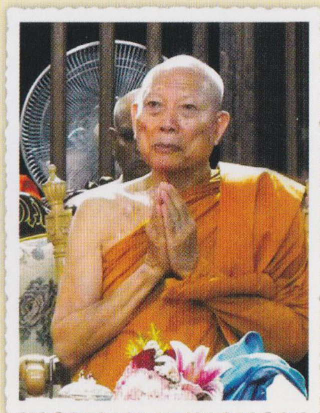
ยังต่างแดนแล้ว หลวงพ่อสมเด็จฯ ยังเน้นย้ำในเรื่องของการ **"คุ้มครองป้องกัน"** พระพุทธศาสนาภายในประเทศด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่หลักของพุทธบริษัททุกคน ไม่ว่าจะเป็นอุบาสก อุบาสิกา พระสงฆ์องค์เจ้า ต้องร่วมไม้ร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ ในการดูแลเอาใจใส่ ปกปักรักษาพระพุทธศาสนาของเราให้เข้มแข็งสืบทอดต่อไปนานเท่านานชั่วลูกชั่วหลาน เพราะ **"พระพุทธศาสนา คือ ลมหายใจของแผ่นดิน"**

ขออนุโมทนากับคณะพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งมี **ท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)** หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล และคณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาลทุกท่าน ที่ได้ตั้งใจปฏิบัติศาสนกิจในต่างแดน โดยเฉพาะในแดนพุทธภูมิด้วยความอดทนและความเสียสละเสมอมา โดยหวังจะสืบสานปณิธานของหลวงพ่อสมเด็จฯ ให้สำเร็จลุล่วงลงได้อย่างที่มุ่งหวัง นอกจากนั้นยังได้รับเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมน้อมถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ พร้อมกับจัดพิมพ์หนังสือ **"เป็นบุญจริงๆ นะ : คำสอน พรหลวงพ่อสมเด็จฯ"** ถวายเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้มาร่วมงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพทุกท่านเป็นจำนวนมาก

จึงขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย ❖

พระพรหมสิทธิ (ธงชัย สุขญาโณ)
ที่ปรึกษา ประธานผู้กำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
เจ้าคณะภาค ๑๐

อนุโมทนากถา

ขออนุโมทนากับคณะพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งมี ท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ) หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย-เนปาล ประธานมวลหมู่สงฆ์ในแดนพุทธภูมิ ในโอกาสที่ได้ร่วมแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช อดีตประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ โดยได้รับเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมน้อมถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ

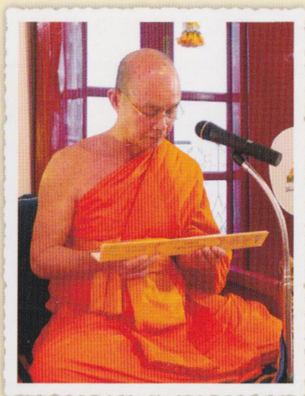
นอกจากท่านเจ้าคุณจะได้สนองงานกิจการคณะสงฆ์ ในสายประเทศอินเดีย-เนปาล ให้ดำเนินไปได้ด้วยดี นำความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธ-

ศาสนาที่หายไปให้หวนกลับมาสู่มวลพุทธบริษัททั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ตามนโยบายของเจ้าประคุณสมเด็จฯ และยังได้สนองพระเดชพระคุณ แสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ที่ได้ช่วยชี้แนะการทำหน้าที่เพื่อให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ และคอยสนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงเปรียบเหมือนสดมภ์หลักที่ปักไว้อย่างมั่นคง ไม่หวั่นไหว แม้สังขารร่างกายจะดับไป แต่ปณิธานที่ตั้งไว้ยังแน่วแน่ไม่แปรผัน คำสอนของเจ้าประคุณสมเด็จฯ จะเป็นเครื่องเตือนใจพระธรรมทูตให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาดำเนินไปอย่างมั่นคงถาวร

คณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล ซึ่งมี ท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ เป็นหัวหน้า สำนึกในความเมตตากรุณาของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นอย่างดียิ่ง จึงได้ตั้งใจปฏิบัติศาสนกิจในต่างแดนด้วยความอดทนและเสียสละเสมอมา ด้วยหวังจะสืบสานปณิธานของเจ้าคุณสมเด็จฯ ให้สำเร็จลุล่วงลงได้อย่างที่มุ่งหวัง

ในงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ) ในครั้งนี้ จึงขออนุโมทนากับคณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นอย่างยิ่ง ที่ได้มาร่วมกันแสดงออกซึ่งความกตัญญูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ก่อให้เกิดกลายเป็นกองบุญการกุศลอันยิ่งใหญ่น้อมถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ และยังได้จัดพิมพ์ "คำสอน พรหลวงพ่อสมเด็จฯ" นำมาถวายเป็นธรรมบรรณาการต่อผู้มาร่วมงานเป็นจำนวนมาก จึงขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย ❖

พระธรรมสุธี (พีร์ สุชาโต)
เจ้าอาวาสวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ราชวรมหาวิหาร

อนุโมทนากถา

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ เป็นพระมหาเถระที่เป็นเสาหลักของสังฆมณฑล เป็นแบบอย่าง แบบแผน แบบฉบับ เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไพศาล มองการณ์ไกล นำพระพุทธศาสนาแผ่ไปให้ก้องโลก เป็นพระสงฆ์ไทยสายเถรวาทชุดแรกที่นำพระพุทธศาสนาจากประเทศไทยไปเผยแผ่และลงหลักปักฐาน ณ สหรัฐอเมริกาและยุโรปจนเป็นที่เข้มแข็งมาถึงทุกวันนี้

เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นพระมหาเถระที่ทำงานหนักมาตลอดชีวิตอันยาวนานในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา นับตั้งแต่วันที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ บรรพชาเป็นสามเณร อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ปฏิบัติศาสนกิจน้อยใหญ่จนประเมินค่ามิได้ จนถึงวันมรณภาพ เพื่อหวังสร้างความมั่นคงให้กับพระพุทธศาสนา ให้ดำรงอยู่สืบไปตราบนานเท่านาน ดั่งประโยคหนึ่ง ที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ มักสอนพระสงฆ์และลูกศิษย์อยู่เสมอว่า ***"เราตายได้...แต่พระพุทธศาสนาตายไม่ได้"***

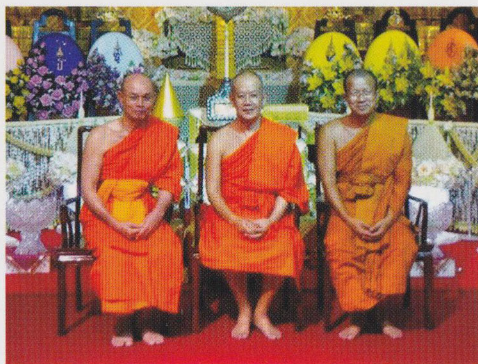
ขออนุโมทนากับ **คณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล** ทุกท่าน ซึ่งมี **ท่านเจ้าคุณพระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)** หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล เป็นผู้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

ที่ได้ตั้งใจปฏิบัติศาสนกิจในต่างแดน โดยเฉพาะในแดนพุทธภูมิ ด้วยความอดทนและความเสียสละเสมอมา โดยหวังจะสืบสานปณิธานของเจ้าประคุณสมเด็จฯ ในการเผยแผ่และลงหลักปักฐานพระพุทธศาสนายังต่างประเทศให้สำเร็จลุล่วงอย่างที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ มุ่งหวัง

นอกจากนั้นยังได้รับเป็นเจ้าภาพในการบำเพ็ญกุศลสวดพระอภิธรรมน้อมถวายเจ้าประคุณสมเด็จฯ พร้อมกับจัดพิมพ์หนังสือ **"เป็นบุญจริงๆ นะ : คำสอน พรหลวงพ่อสมเด็จฯ"** ถวายเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้มาร่วมงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพทุกท่าน

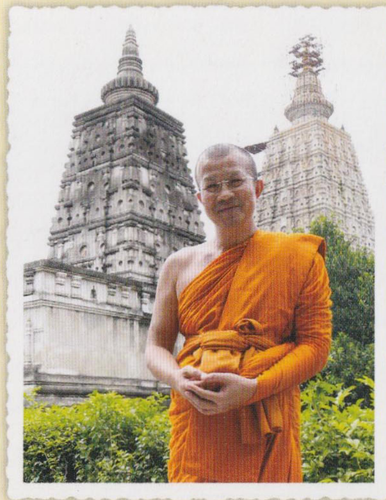
จึงขออนุโมทนาเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย ❖

พระธรรมคุณาภรณ์ (พิมพ์ ญาณวีโร)
เจ้าอาวาสวัดปทุมคงคาราชวรวิหาร
รองเจ้าคณะภาค ๗

■ พระธรรมคุณาภรณ์, พระพรหมสิทธิ, พระเทพโพธิวิเทศ

สักการะกถา

ในวาระแห่งการแสดงออกซึ่งความกตัญญูต่อ **เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)** อดีตประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช อดีตประธานสำนักงานกำกับดูแลพระธรรมทูตไปต่างประเทศ ตั้งแต่วันมรณภาพกระทั่งถึงวันพระราชทานเพลิง รวม ๑๘๐ วัน ทั้งกลางวันและยามค่ำ โดยมีศิษยานุศิษย์

ทั้งสายพระสงฆ์ ทั้งในและต่างประเทศ อุบาสก อุบาสิกา ร่วมใจบำเพ็ญกุศลถวายมิได้ขาดเลย นั่นคือ การสะท้อนธรรม แห่งคุณงามความดีที่ปรากฏแด่ศรัทธามหาศาลต่อเจ้าประคุณสมเด็จฯ ซึ่งทุกคนทุกท่านได้แสดงธรรมที่สมควรสมสมัย

คณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล และคณะผู้ไปจาริกแสวงบุญตามพุทธสถานทั้ง ๔ มีความศรัทธาและสำนึกในพระคุณของเจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นอย่างสูง ด้วยการบำเพ็ญกุศลถวายในทุกวัดไทยในแดนพุทธภูมิ อินเดีย-เนปาล พร้อมทั้งมีการจัดนิทรรศการเปิดเทป-วีซีดี คำสอน คำบรรยายในงานสัมมนา การแสดงธรรม และมีการนำคณะสงฆ์มาสักการะ เป็นเจ้าภาพสวดพระอภิธรรม นอกจากนั้นยังได้มีการคัดคำสอนของเจ้าประคุณสมเด็จฯ มาจัดพิมพ์เป็นหนังสือ **“เป็นบุญจริงๆ นะ : คำสอน พรหลวงพ่อสมเด็จฯ”** เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการในงานออกเมรุพระราชทานเพลิงอีกจำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม

ด้วยอานิสงส์แห่งบุญที่ได้บำเพ็ญในครั้งนี้
ขอถวายเป็นเครื่องสักการะ **“ตะวัน...ที่ยังส่องฟ้า”**
สุดศรัทธาของพระธรรมทูตไทย ❖

พระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)
หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล
ประธานผู้จัดทำหนังสือ **“คำสอน | พรหลวงพ่อสมเด็จฯ”**

เป็นบุญจริงๆ นะ

อมตะวาจา สมเด็จพระพุฒาจารย์

หากใครเป็นลูกศิษย์ **เจ้าประคุณหลวงพ่อสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)** คงจะเคยได้ยินอมตะวาจา **"เป็นบุญจริงๆ นะ"** จนคุ้นหูเป็นอย่างดี เพราะท่านมักจะพูดวลีๆ นี้อยู่เสมอๆ จนกลายเป็นคำพูดประจำตัวของท่านไปโดยปริยาย

หลวงพ่อสมเด็จฯ ให้ความสำคัญกับ **"วันแม่วันพ่อ"** ทุกๆ ครั้งที่มีโอกาส ท่านมักจะกล่าวให้โอวาทพุทธศาสนิกชน โดยเน้นให้บรรดาลูกสาวลูกชายผู้เป็นที่รักทั้งหลาย ดูแลมารดาบิดาให้ดี เพราะมารดาบิดาเป็นพรหมของบุตรธิดา การบูชาพระคุณมารดาบิดา การให้ความเคารพรัก และการบำรุงมารดาบิดา นำมาซึ่งความสุข ความเจริญ ความสุขสวัสดี เป็นมงคลสูงสุด ประเสริฐสุด เมื่อกล่าวโอวาทธรรมเสร็จ ท่านมักจะพูดประโยคลงท้ายว่า **"เป็นบุญจริงๆ นะ"** ทุกครั้งไป

หลวงพ่อสมเด็จฯ กล่าวสอนไว้ว่า

...ขอให้ระลึกนึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสังฆเจ้า พระพุทธองค์ผู้ทรงบริสุทธิ์สูงสุด ประเสริฐสุด ทรงชี้ทางแห่งความสุขให้ เมื่อเราสามารถน้อมใจระลึกอย่างนี้ จิตใจเข้าถึงพระพุทธเจ้า ก็จะเป็นบุญกุศลอย่างยิ่ง ที่จะอุ้มชูประคับประคองกายและใจที่มีอยู่เท่านี้ให้ไปในทางดีเรื่อยไป จนกระทั่งบรรลุมรรคผลนิพพาน เป็นพระอรหันต์ ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดกันอีกต่อไป หมดทุกข์โดยประการทั้งสิ้น...

...ให้บุญกุศลนำความรู้สึกนึกคิดอยู่เสมอ จิตใจจะได้สงบ ปลอดโปร่ง แจ่มใสได้ง่าย เป็นเหตุให้มองเห็นความเป็นจริงของชีวิตที่เหมือนกันทุกคน คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นอนัตตา พระพุทธองค์ตรัสบอกไว้ เพื่อจะได้เข้าใจสามอย่างนี้ และอยู่กับสามอย่างนี้ ด้วยความเข้าใจชัดเจน

...จึงควรพิจารณาไว้เสมอ จิตใจจะได้พอใจ ยินดีในความดีในบุญกุศล ถอยห่างออกมาจากสิ่งที่ไม่ดี ที่เป็นบาป ที่เป็นอกุศล แล้ว **ไม่ต้องรอให้ผู้อื่นสอน** *สอนตนเอง ให้ตนเองได้เข้าใจว่าอย่างนี้แหละเป็นบุญเป็นกุศลแล้ว โดยเฉพาะที่ทำอยู่ในขณะนี้แหละ เป็นกุศลแล้ว แล้วก็สอนตนเองด้วยความเข้าใจและมั่นใจในตนเองว่า*

"เป็นบุญจริงๆ นะ" ❖

จาก...โอวาททำวัตรยามค่ำ
สมเด็จพระพุฒาจารย์
(เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)

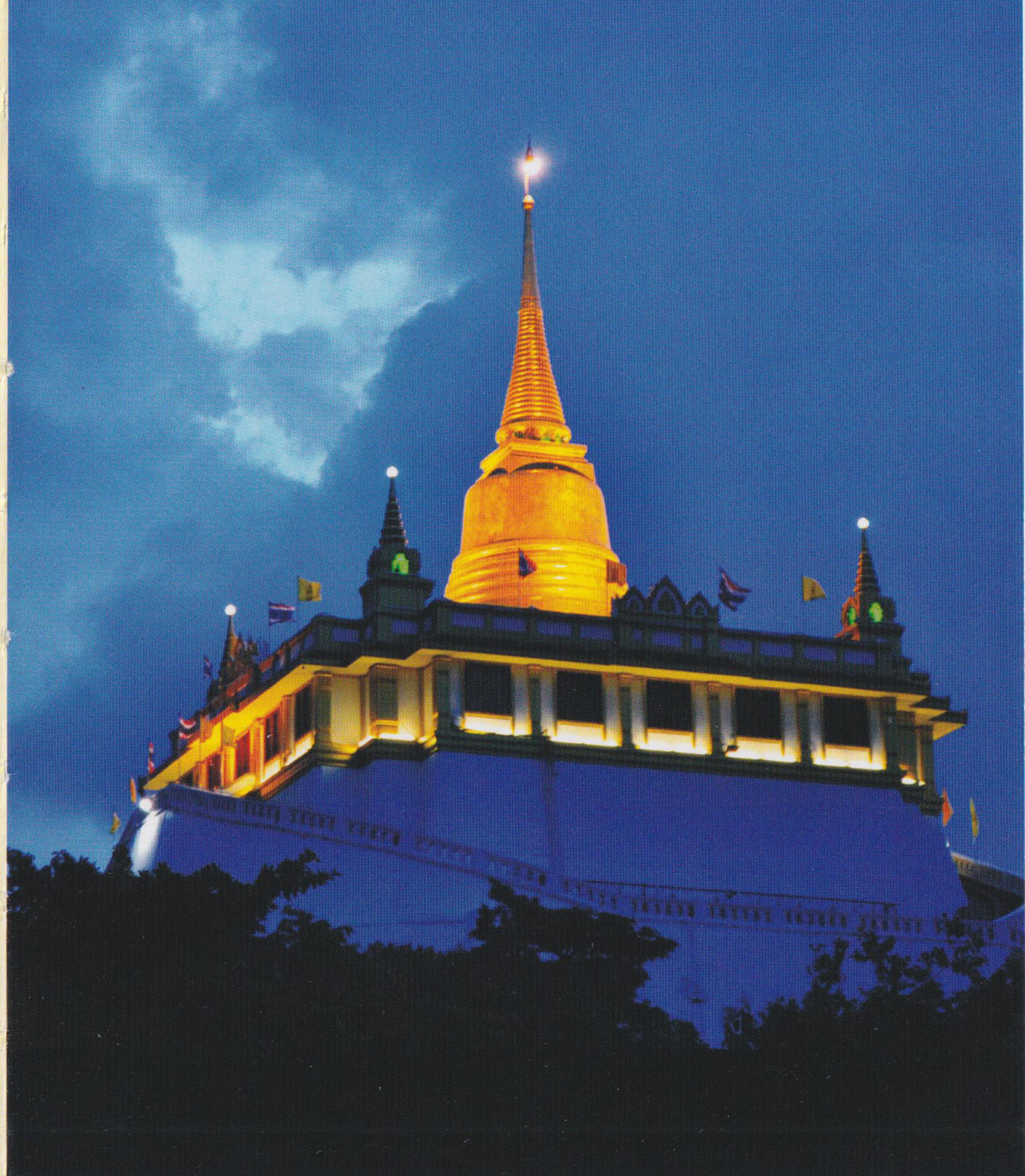
คำสอน

พรหลวงพ่อสมเด็จฯ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

คณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล
คัดคำสอนพรหลวงพ่อสมเด็จฯ และจัดพิมพ์บูชาพระคุณ
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ)

๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑ ธงชาติ

ภายใต้ **ธงไตรรงค์** นี้ เป็นศูนย์รวมดินจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และวัตถุมงคลอันเป็นที่เคารพสักการะยิ่งจาก ๗๖ จังหวัดของประเทศ

ทุกครั้งที่ทำความเคารพธงชาติ
พึงระลึกถึงความเสียสละของบรรพบุรุษไทย
ที่สร้างชาติ และรักษาแผ่นดิน
ให้เป็นเอกราชสืบถึงลูกหลานมาจนทุกวันนี้ ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

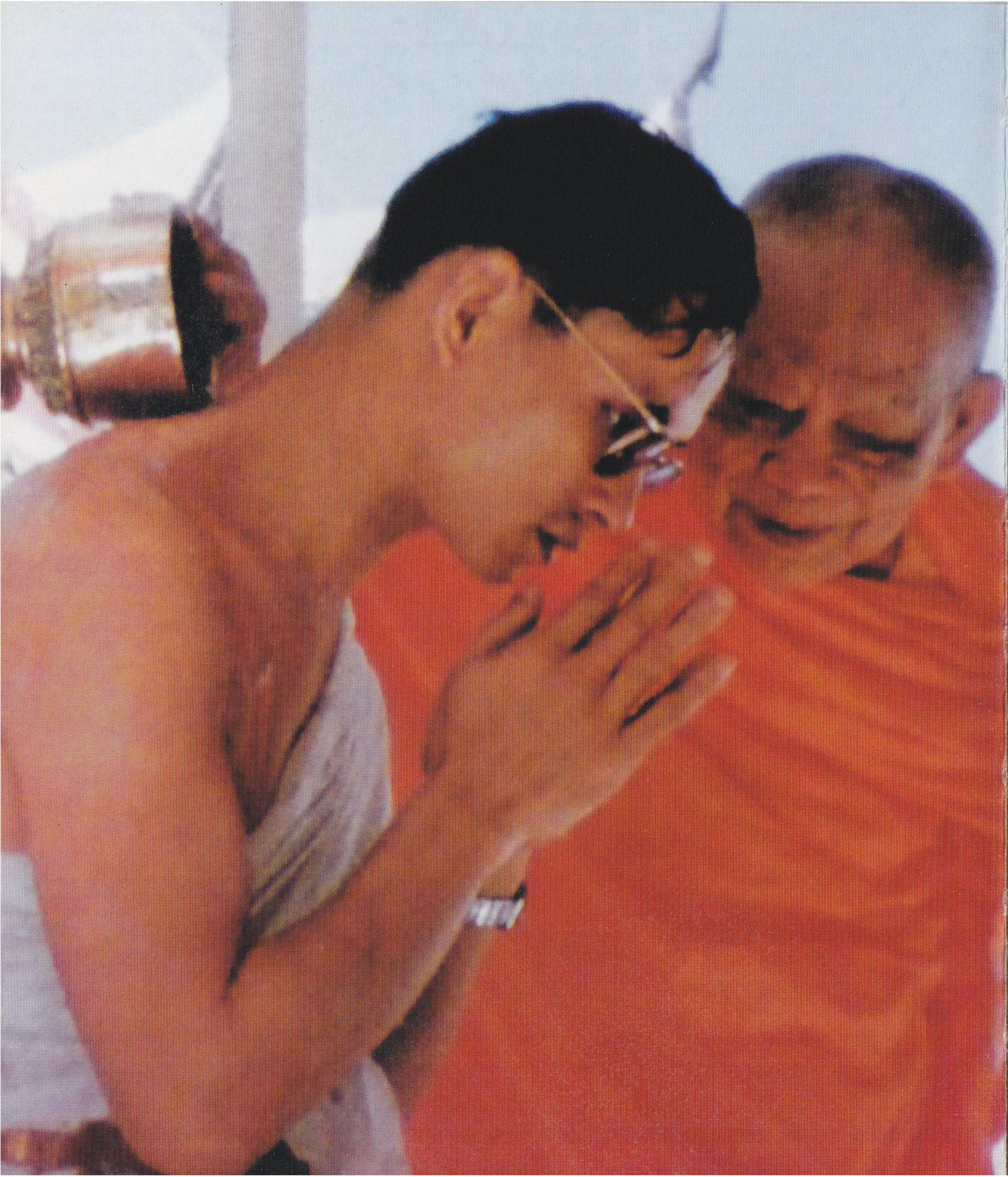

๒ พระพุทธศาสนา

บรรพบุรุษของเราทั้งหลาย
ท่านค้ำจุน ยกย่อง **"พระพุทธศาสนา"**
ถือพระพุทธศาสนาเป็น **"หลักแห่งชีวิต"**
"เป็นหลักแห่งชาติ" เป็นเหตุให้ประเทศไทยเรามีทรัพยากรที่สำคัญ อุดมไปด้วยคุณธรรม โดยไม่ต้องมีผู้ใดเรียกร้องกำหนดขึ้นเอง ❖

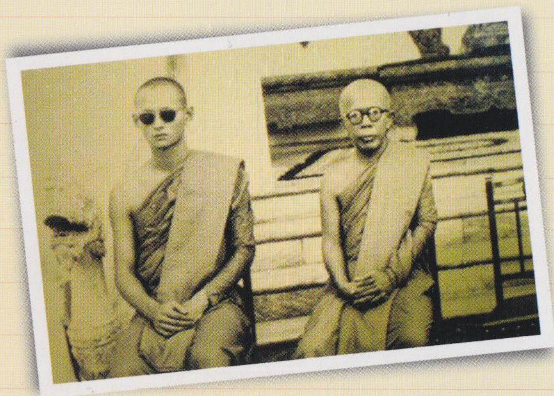

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓ พระมหากษัตริย์

พระมหากษัตริย์ของแผ่นดินไทยนั้น
เป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงอุดมด้วยคุณธรรม
ได้ทรงผนวชมาโดยลำดับ
จนกระทั่งปัจจุบัน...ในหลวงของเราก็ทรงผนวช
และทรงเป็น **"พุทธมามกะ"**
ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่มี
ความ **"อัศจรรย์"** อยู่ในตัว ❖

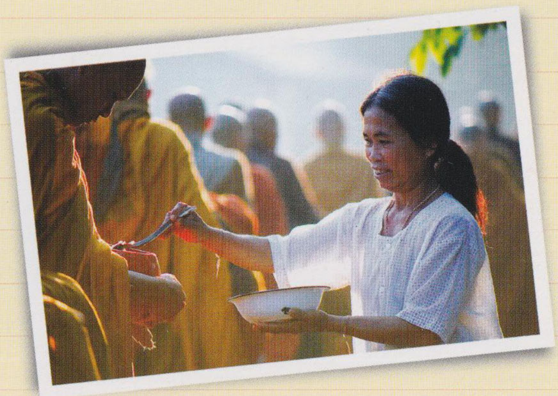
จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔ เอกลักษณ์ชาติ

ชาติไทยเป็นชาติที่มีอายุยืนยาว เก่าแก่ มีเอกราช เอกลักษณ์ ตลอดจนวัฒนธรรมอันดีงามประจำชาติมากมาย อันแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง

"ศีลธรรม นำสุข ทุกสมัย
เราเป็นไทย เพราะมีธรรม ประจำชาติ
หากไร้ศีล สิ้นธรรม ต่ำอำนาจ
ประเทศชาติ จะอยู่ ได้อย่างไร" ❖

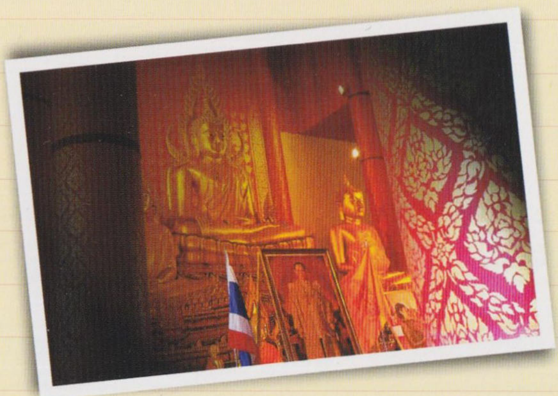
จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕ สามเกลียว

เมืองไทยอยู่ได้เพราะ ๓ เกลียว คือ **เกลียวชาติ เกลียวศาสนา เกลียวพระมหากษัตริย์**

ความหมายในธงไตรรงค์ คือ **ธงชาติไทย** เป็นประจักษ์พยานที่ยืนยันได้ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ซึ่งมี ๓ สี **ริ้วแดง** หมายถึง **ชาติ** **สีขาว** หมายถึง **ศาสนา** **สีน้ำเงิน** หมายถึง **พระมหากษัตริย์** ❖

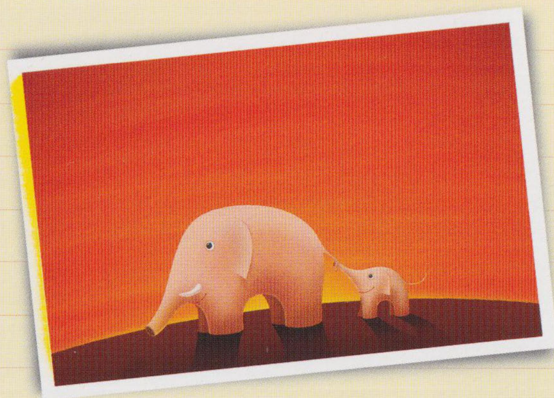

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๖ ทำตนให้เป็นตัวอย่าง

อตฺตานํ อุปมํ กตฺวา แปลเป็นไทยว่า
ทำตนเองให้เป็นตัวอย่าง
คุณสมบัติของผู้นำที่ดี
ตามแนวทาง **พระพุทธศาสนา** คือ
เป็นผู้ที่มีความรู้ดี และมีความประพฤติดี ❖

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๗ ดูแลคนที่ตามมาข้างหลัง

หลวงพ่อคงไม่ทำอะไรกับ
"คนที่เขาเดินไปก่อนแล้ว"
แต่หลวงพ่อจะดูแล
"คนที่เขาเดินตามมาข้างหลัง" หลวงพ่อให้ดี
เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ที่จะมาในภายหลัง
จะไม่ปฏิบัติตนเช่นนั้น ❖

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๘ เหตุแห่งความสุขสวัสดี

เหตุที่จะทำให้ถึง **"ความสุขสวัสดี"**

คือ ความเจริญ รุ่งเรือง ก้าวหน้า ร่มเย็น เป็นสุข อยู่ในหลักธรรม ๔ ประการ ได้แก่

"ปัญญา" ประการหนึ่ง

"ความเพียร" ประการหนึ่ง

"ความระมัดระวัง" ประการหนึ่ง และ

"ความเสียสละ" ประการหนึ่ง

แต่จะปฏิบัติได้แค่ไหน เพียงใด

"ขึ้นอยู่กับตนเอง" ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๙ ปัญญา

ทุกคนเกิดมาล้วนมี **"ปัญญา"** กันทั้งนั้น
แต่ว่าจะประคับประคองปัญญาของตน
ให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม
เพื่อชีวิตดีงามได้อย่างไร...
จึงควรที่จะเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า
**"จะทำ จะพูด หรือ จะคิด
ต้องใช้ปัญญา ต้องมีเหตุผล"** ❖

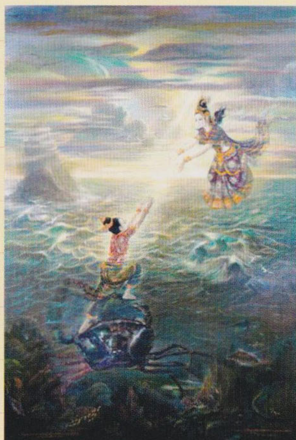

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๐ ความเพียร

ทุกคนจะสำเร็จได้
ต้องอาศัย **"ความพากเพียร"** พยายาม ❖

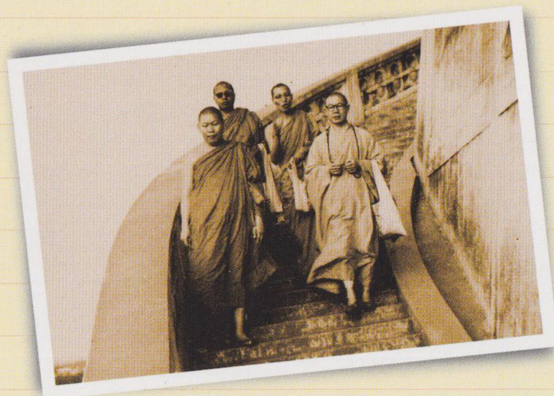
■ **ภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่อง "พระมหาชนก"**
ภายในพระอุโบสถ วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์
เมืองกุสินารา รัฐอุตตรประเทศ ประเทศอินเดีย

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๑ ความระมัดระวัง

"ความระมัดระวัง"
เป็นธรรมประการหนึ่ง
ที่ **พระพุทธเจ้า** ทรงสอน
ให้ทุกคนมีความระมัดระวัง
ระวังในทุกกรณี ในทุกเรื่อง ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๒ ความเสียสละ

"ความเสียสละ"

เมื่อเกิดอยู่ร่วมกันในคนจำนวนมาก

ความเสียสละของแต่ละคน เป็นความเกื้อกูลต่อ
ชีวิตของคนแต่ละคน ให้สามารถอยู่ร่วมกันได้

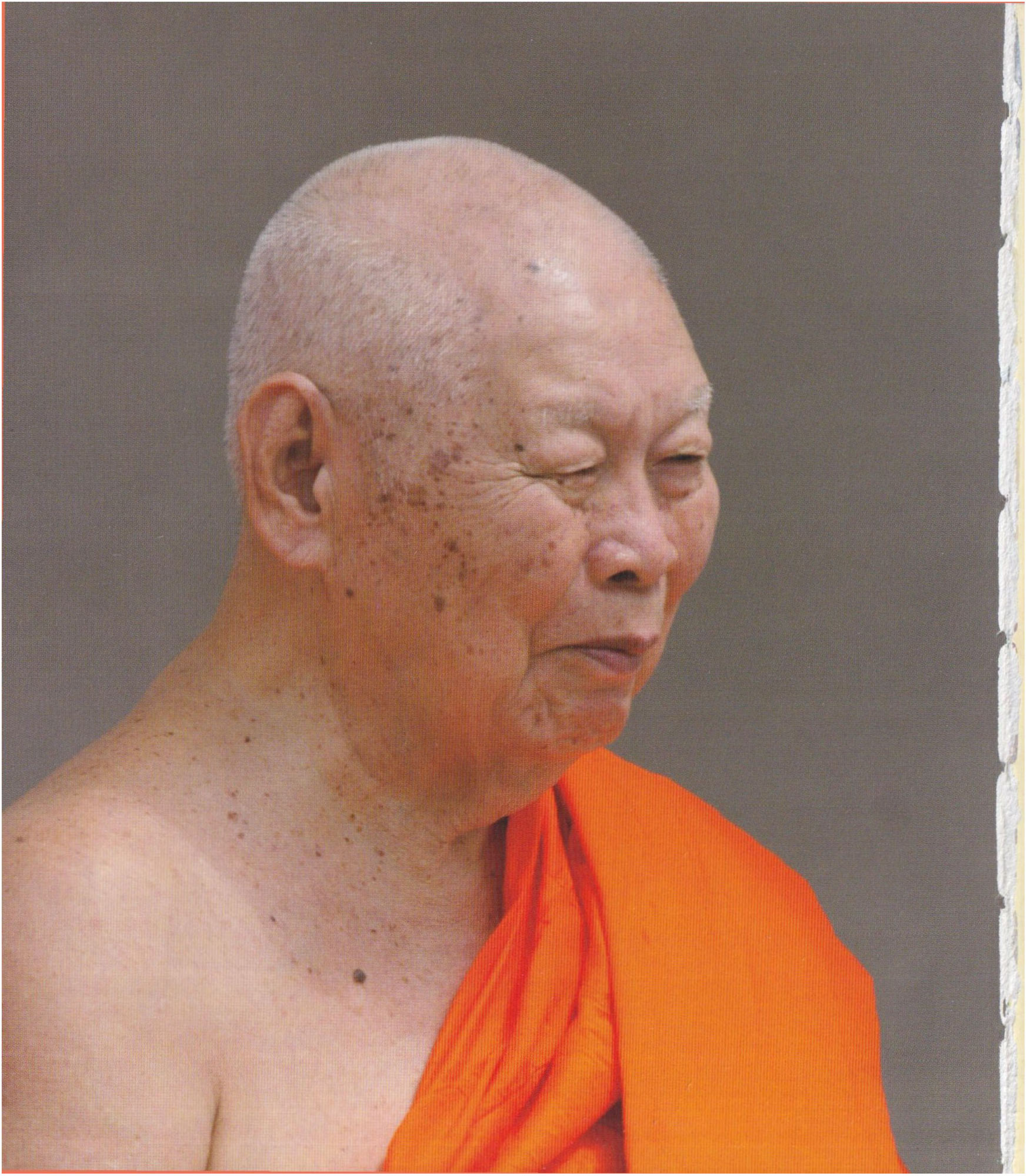
แต่ต้องเป็นความเสียสละที่มีเหตุผล

พอดี พองาม จึงจะเป็นความเสียสละ

ตามหลักใน **พุทธศาสนา** ❖

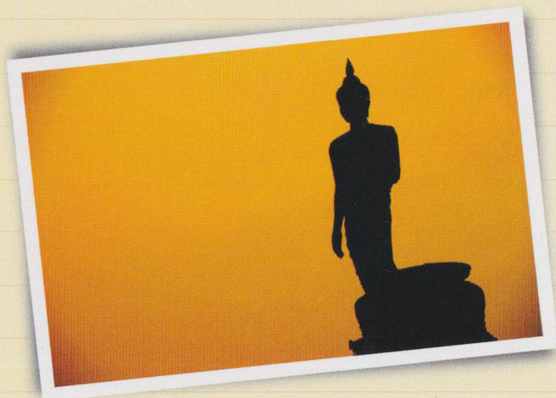

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๓ ความร่มเย็นเป็นสุข

ตราบใดที่ **สังคมไทย**
ยังปฏิบัติตามที่ **พระพุทธองค์ทรงสอน**
และตามที่ **พระพุทธองค์ทรงปฏิบัติ**
ประเทศชาติบ้านเมืองก็จะมั่นคง
และร่มเย็นเป็นสุข ตราบนั้น ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)
กับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชสังฆราช
(อยู่ ญาโณทยมหาเถระ)

๑๔ ผู้มีพระคุณ

"ผู้มีพระคุณ" มีความสำคัญอย่างสูงยิ่งทางจิตใจ ของ **"ผู้รู้จักพระคุณ"**

เช่น พระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความสำคัญยิ่งในทางจิตใจของพุทธศาสนิกชน

"ผู้รู้จักพระคุณ" ของ **"ผู้มีพระคุณ"**
ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จึงไม่ตกต่ำ
มีแต่ความเจริญรุ่งเรือง ร่มเย็นใจ ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)
กับเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชสังฆราช
(อยู่ ญาโณทยมหาเถระ)

๑๕ ผู้รู้พระคุณ

ในที่ใดมีทั้ง **"ผู้มีพระคุณ"** และ **"ผู้รู้พระคุณ"** ในที่นั้นจะมีแต่ความรัก ความสามัคคี และความเจริญก้าวหน้า ร่มเย็นเป็นสุข **"พระคุณ"** ประจักษ์อยู่ในจิตตราบใด ความเป็น **"ผู้รู้พระคุณ"** ก็จะเป็นมงคลประจำชีวิตของลูกหลานอยู่ตราบนั้น ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๖ พระประจำบ้าน

"มารดา บิดา เป็นพระประจำบ้าน
เป็นเทวดาประจำเรือน"

แม้จะไปไหว้พระที่ไหน ที่เขาลือว่าสำคัญ ก็อย่าลืมไหว้ **"พระ"** ที่เป็นมารดาบิดาที่บ้าน

แม้จะไปไหว้เทวดาที่ไหน ที่เขาลือว่าสำคัญ ก็อย่าลืมไหว้ **"เทวดา"** ที่ประจำอยู่ที่บ้าน ได้แก่ มารดา บิดา

ในเวลาที่ท่านมีชีวิตอยู่ก็ให้ไหว้ จะไหว้ต่อหน้าหรือไหว้ลับหลัง จะไหว้ก่อนนอน หรืออย่างไรก็ตาม ควรไหว้ทั้งนั้น

"สำคัญอยู่ที่การระลึกถึง
พระคุณของท่าน" ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๗ พระพรหมของลูก

"มารดา บิดา เป็นพระพรหม
เป็นบุรพาจารย์ เป็นดุจพระอรหันต์"
เพราะท่านมีจิตใจประกอบด้วย **พรหมวิหารธรรม**
มีเมตตา เป็นต้น ต่อชีวิตจิตใจของลูก
มีจิตใจที่แนะนำพร่ำสอนลูก
มีจิตใจบริสุทธิ์ต่อชีวิตจิตใจของลูกอยู่เสมอ ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

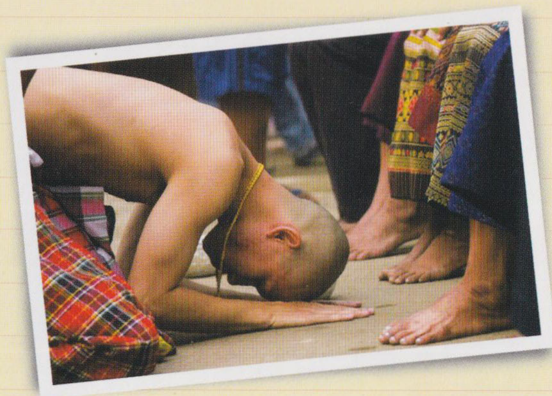

๑๘ อาหุไนยบุคคล

พระพุทธองค์ตรัสยกย่องบิดามารดาว่าเป็น **อาหุไนยบุคคล** มีความหมายสูงสุด หมายถึง พระอริยเจ้า ตั้งแต่โสดาบันขึ้นไปจนถึงพระอรหันต์

ผู้ปฏิบัติดูแลมารดาบิดา
จึงเท่ากับดูแลพระอริยเจ้าประจำชีวิตตน

การปฏิบัติดูแลพระอริยเจ้า มีผลดีมากอย่างไร การปฏิบัติดูแลมารดาบิดาก็ยิ่งมีผลดีมากอย่างนั้น ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๑๙ การให้ธรรมทาน

พระพุทธองค์ตรัสว่า
“การให้ธรรมทาน ชนะการให้ทุกอย่าง”
การให้ธรรม คือการบอกทางที่จะเดินไปสู่ความดี...
คุณพ่อคุณแม่สอนให้ลูกเป็นลูกที่ดี
**“คือ การบอกทางแห่งความดี
คือ การให้ธรรมเป็นทาน นั่นเอง”** ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๐ ความมีเมตตา

ความปรารถนาดีต่อกัน เรียกว่า **"ความมีเมตตา"**
เป็นการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างหนึ่ง
เป็นเหตุให้เกิดความสุขสวัสดีในชีวิต
เช่น บุตร ธิดา ต้องการความปรารถนาดี
จากบิดามารดา จึงขอพรจากท่าน
บิดามารดา มีความปรารถนาดีต่อบุตร ธิดา
จึงอธิษฐานให้ลูกๆ ได้รับพรที่ดี
พลังจิตที่ปรารถนาดีต่อกันทั้งสองฝ่าย รวมกัน ทำให้เกิดความสุขสวัสดี
จึงมีประเพณี **"ขอพร"** และ **"ให้พร"**
ที่ถือปฏิบัติกันมาจนถึงปัจจุบัน ❖

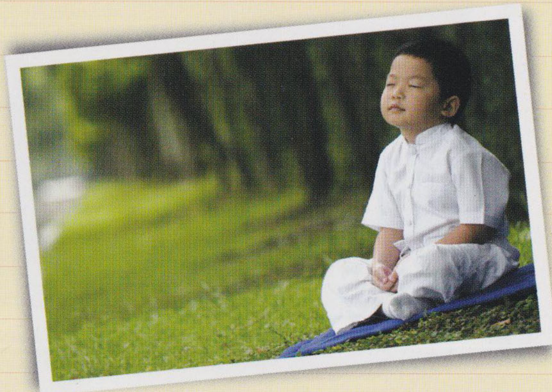

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๑ ความสุขสวัสดี

ผู้ปรารถนา "**ความสุขสวัสดี**"
ต้องบำเพ็ญกุศล
"**บุญกุศล**" อยู่ที่การกระทำ การพูด
และความคิด ที่เป็นไปตาม "**หลักธรรม**" นั่นเอง
เรียกรวมกันว่า
"**การประพฤติปฏิบัติธรรม**" ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๒ การบวช

"การบวช" เป็นบุญ เป็นกุศล เป็นความดี
นอกจากจะได้ส่วนตัว ยังจะเป็นบุญเป็นกุศลไปถึง มารดา บิดา ผู้มีพระคุณ เป็นต้น อีกด้วย
เมื่อบุญกุศลไปถึงแก่ท่าน
ก็ชื่อว่า **"เป็นการตอบแทนพระคุณ"** ของท่าน
และเมื่อบวชไปแล้ว ได้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ
ก็ชื่อว่า **"เป็นการสืบต่อพระพุทธศาสนา"**
ให้ยืนยาวออกไป
แม้ชั่วระยะเวลาของการบวช ก็เป็นการทำชีวิต ของผู้บวชให้ดีตามไปด้วย ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

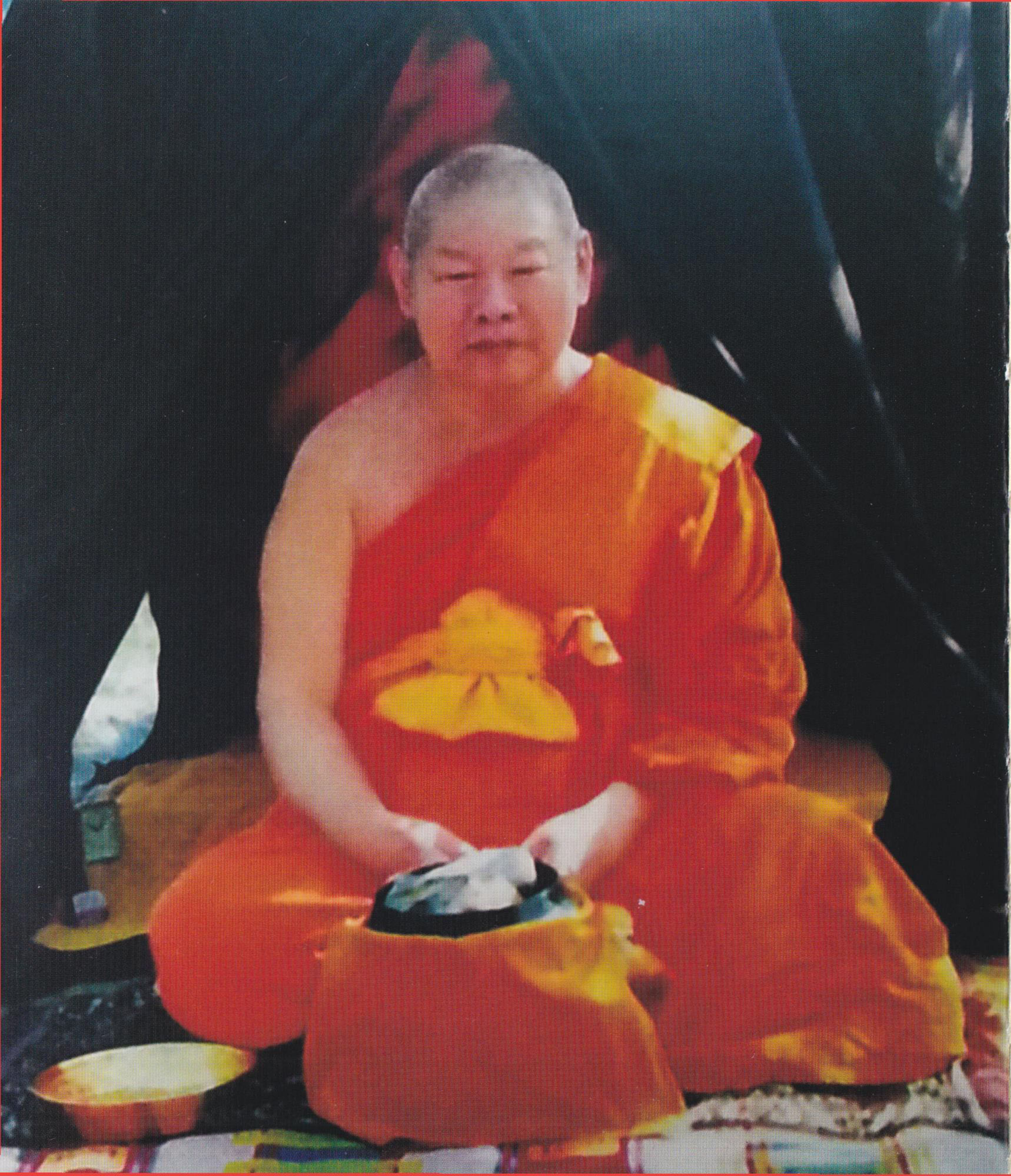

๒๓ อย่าทำตัวเป็นคนรกวัด

สามเณรทุกรูป ขอให้ช่วยกันทำงาน
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
อย่าเอาเปรียบกัน มีน้ำใจต่อกัน
ขอให้สามเณรทุกรูปจำไว้
เราจะไม่ทำตนเป็น **“คนรกวัด”** ❖

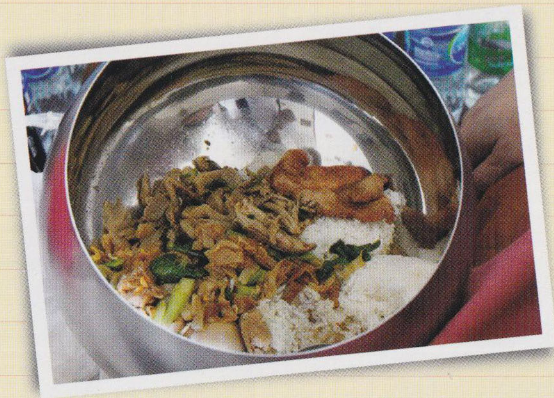

จากหนังสือ **“คำสอนหลวงพ่อ”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๔ ฉันข้าวให้หมดจาน

ขอให้พวกเราทุกรูป
จงเห็นความสำคัญของเมล็ดข้าวที่ฉันเข้าไป
อย่าฉันข้าวแบบทิ้งแบบซัด
ให้ตักข้าวแค่พอประมาณกับที่จะฉันให้หมด
เพราะ **"ชาวนาปลูกข้าว**
มีความเหนื่อยยากในการทำนา" ❖

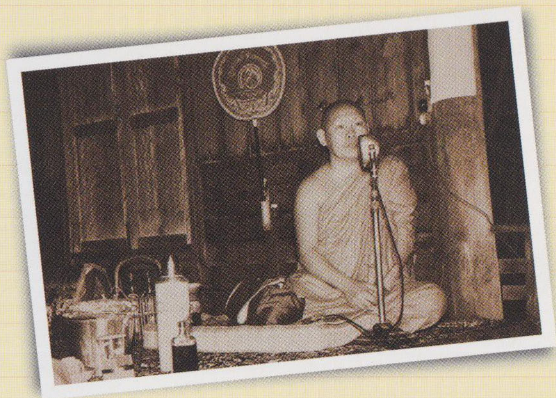

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๕ อย่าพูดมาก

เมื่อเราเจริญเติบโตขึ้นแล้ว
จงจำไว้ **"อย่าพูดให้มาก"**
พวกเราเป็นพระ เป็นสามเณร
ไม่ต้องไปเที่ยวอวดอ้างว่า
เราเป็นคนพูดเก่ง เทศน์เก่ง
แต่เมื่อไรที่ได้รับการขอร้องให้พูดหรือเทศน์...
ขอให้ทำให้ดีที่สุดเป็นพอ ❖

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๖ คนดีมี ๓ ระดับ

ตามหลัก **พุทธศาสนา** คนดีมี ๓ ระดับ คือ คนดีอย่างธรรมดา คนดีระดับกลาง และคนดีอย่างสูงสุด

คนดีอย่างธรรมดา แบ่งเป็น ๒ อย่าง

ฝ่ายไม่ดี เรียกว่า **อันธพาลปุถุชน**

ฝ่ายดี เรียกว่า **กัลยาณปุถุชน**

พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า

"ถ้ายังมีการละเมิดศีล ๕ แม้ข้อใดข้อหนึ่ง
ความเป็นปุถุชนที่สมบูรณ์ไม่มี" ❖

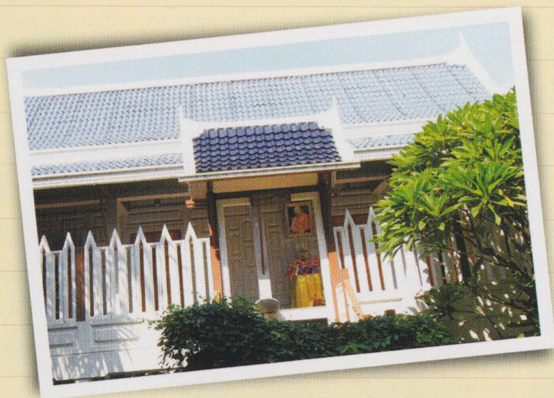

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

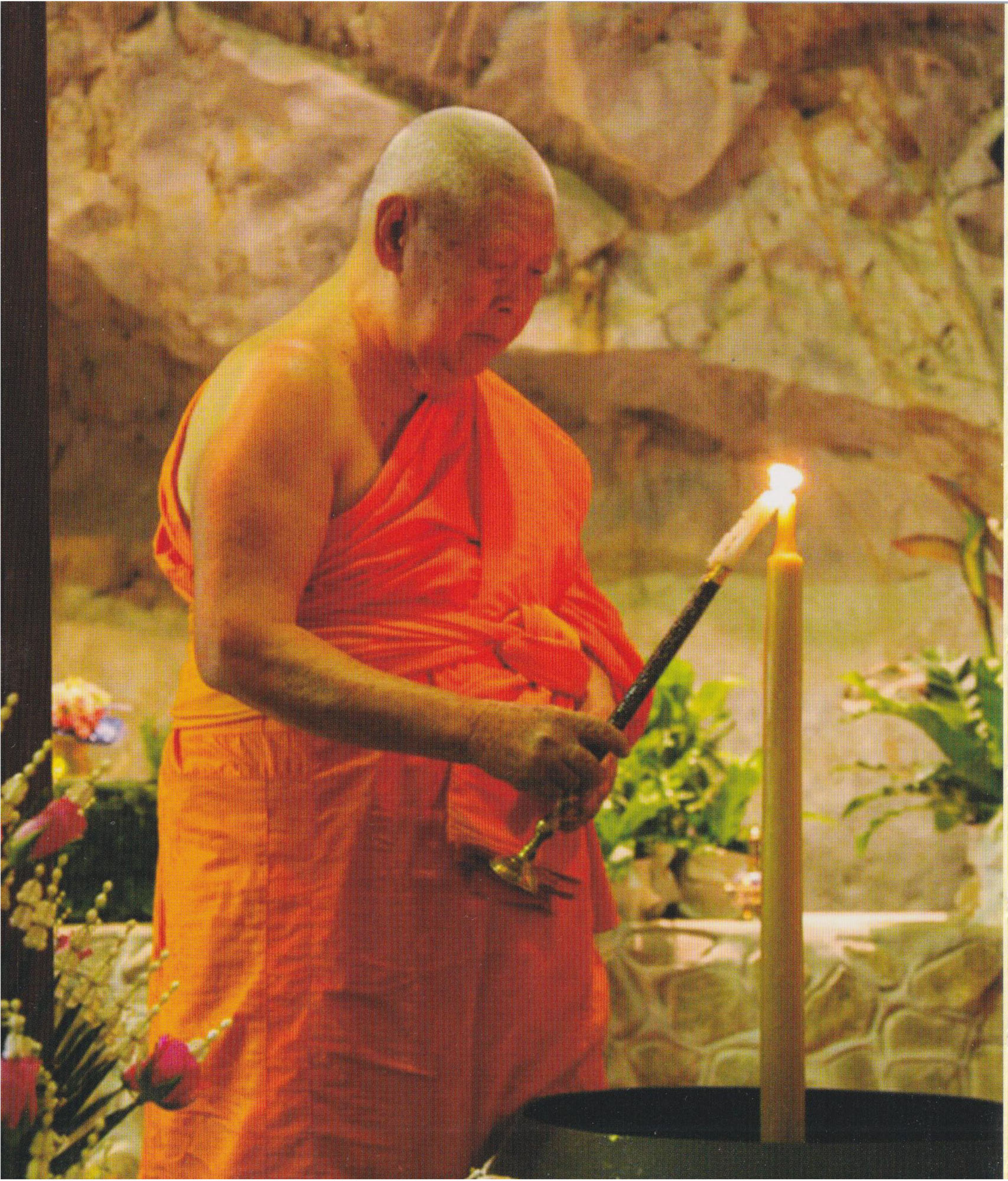
๒๗ คนพูดเท็จ ไม่ทำชั่ว ไม่มี

พระพุทธเจ้าตรัสสอนว่า **"คนที่ยังพูดเท็จอยู่ ไม่ทำชั่วไม่มี"** คนที่ไม่พูดเท็จเลย เว้นวจีทุจริตทั้ง ๔ อย่าง คือ พูดเท็จ พูดคำหยาบ พูดส่อเสียด พูดเพ้อเจ้อ ได้อย่างเด็ดขาด ซึ่งเป็นคนดีอย่างสูงสุด มีพวกเดียว คือ **พระอรหันต์** เท่านั้น ❖

■ กุฏิทรงเสด็จ สมเด็จพระสังฆราช ที่วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์ สร้างขึ้นถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และขอบูชาพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เพื่อใช้เป็นที่พำนักพระมหาเถระ

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๒๘ ความโลภ

ถ้าคนยังมีความโลภอยู่ ตราบใด
ความมืดมนก็ยังมีอยู่ ตราบนั้น
ถ้าคนไม่มีความโลภ ตราบใด
ความสว่างก็ยังมีอยู่ ตราบนั้น
ที่ใดความโลภมีน้อย ที่นั่นสว่างมาก
ที่ใด ความโลภมีมาก ที่นั่นความสว่างหายาก

พระพุทธองค์ทรงใช้คำว่า **"อันธตโร"** เป็นความมืดมนชนิดบอดไม่เห็นอะไรเลย ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

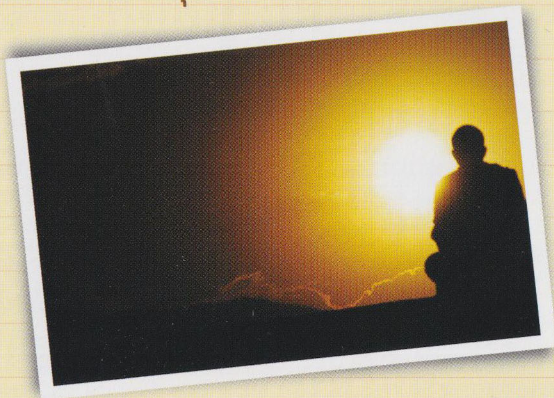

๒๙ มีสติอยู่เสมอ

คนเราอยู่ร่วมกัน พอจะมีความสุขในปัจจุบันนี้ เพราะรู้จักเลือกคบคน และรู้จักเลือกคนที่จะมาเป็นหัวหน้าหมู่คณะตามหลักที่ถูกต้อง

ต้องสอนตัวเองอยู่เสมอว่า **ต้องมีสติคอยควบคุมตนเองอยู่เสมอ** ถ้าเผลอสติ ก็จะเห็นคนไม่ดีเป็นคนดี เห็นคนดีเป็นคนไม่ดี

เมื่อเห็นกลับกันอย่างนั้น การอยู่ร่วมกันก็กลายเป็นความทุกข์ ไม่เป็นความสุข ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๐ เลือกสรรคนดี

เราจะต้องรู้จักเลือก **"คนดี"**
รู้จักสรรหา **"คนดี"**
เข้ามาช่วยบ้านเมืองของเรา ให้ร่มเย็นเป็นสุข
บ้านเมืองเราจะได้น่าอยู่ น่าอาศัย
ให้สมกับที่เรามีชีวิตอยู่ในระยะนี้
เมื่อเราสามารถทำได้ ก็ได้ชื่อว่าเป็นบุญของเรา
และเราก็ได้ชื่อว่า
"ตอบแทนพระคุณของแผ่นดิน" ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๑ การใช้เหตุผล

“เหตุผล” เป็นสิ่งที่ดี
แต่ถ้าไม่รู้จักใช้ **“เหตุผล”** ให้เหมาะ
แก่บุคคล กาล และสถานที่
อาจจะทำให้เกิดโทษได้
ท่านผู้รู้จึงนิยมการรู้จักใช้ **“เหตุผล”**
ให้เหมาะสมแก่บุคคล กาล และสถานที่ ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๒ การปฏิบัติธรรม

"การปฏิบัติธรรม"
เพื่อบรรลุในขั้นต่างๆ
ต้องรีบปฏิบัติ โดยไม่ต้องรอใคร
หรือเป็นห่วงกังวลใคร ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

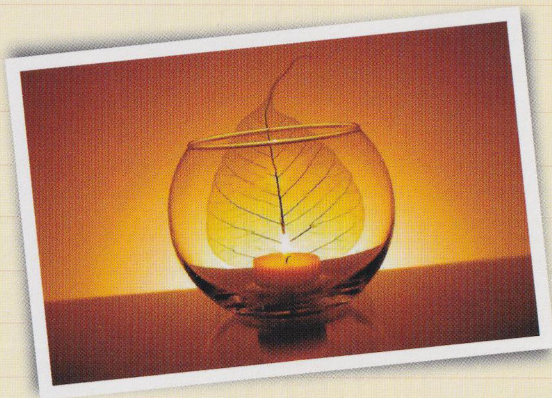

๓๓ ไม่หลงโลกจนลืมธรรม

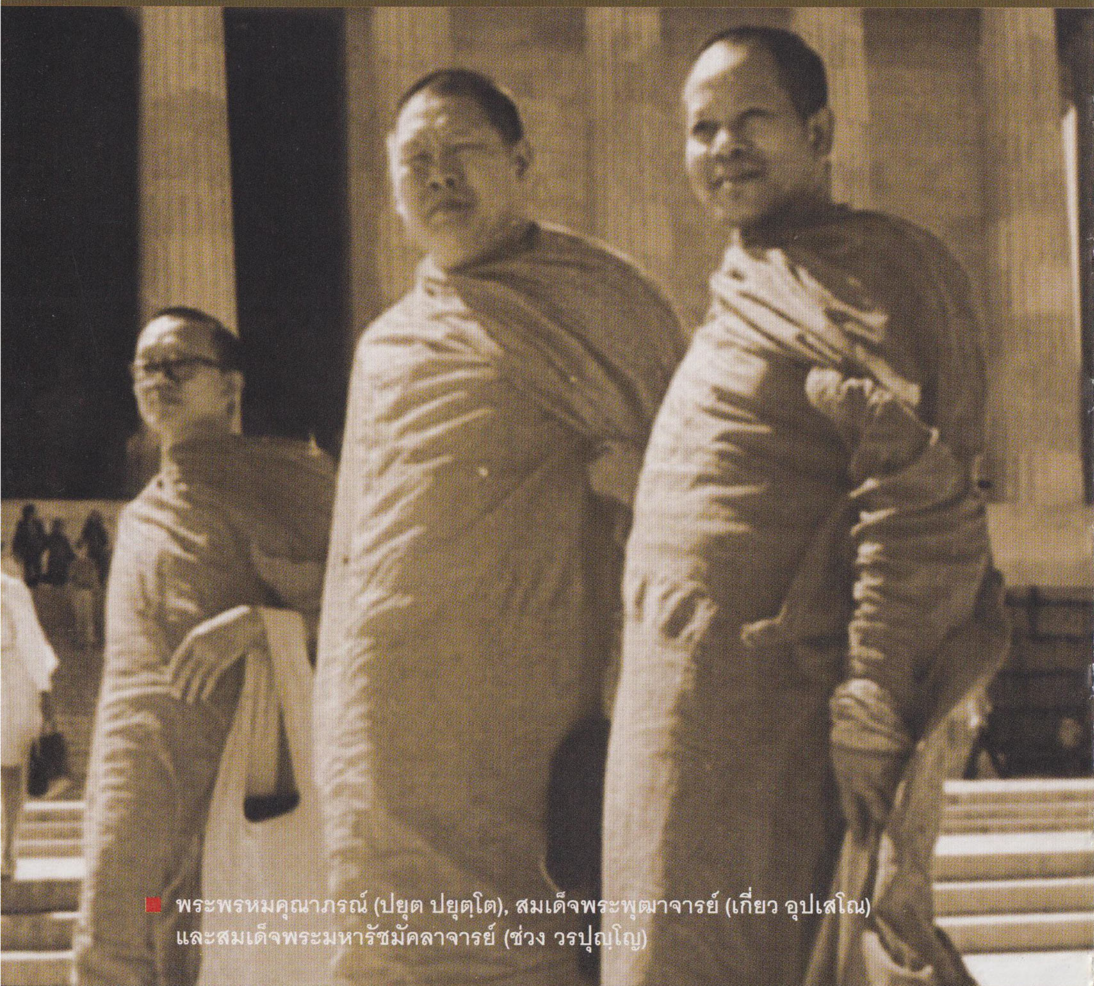
**"ดำเนินชีวิตด้วยความระมัดระวัง
ไม่มากไป น้อยไป ไม่หลงโลก จนลืมธรรม
ไม่หลงธรรม จนขวางโลก"**

จึงปฏิบัติหน้าที่ได้งดงาม เช่น หน้าที่ของบิดา ยึดมั่นในพรหมวิหารธรรม แผ่เมตตาธรรม เป็นต้น

หน้าที่ของชาวพุทธ ปฏิบัติตามหลักของศาสนิกที่ดี จนเห็นได้ชัดว่า ปฏิบัติในศีลในธรรม สมกับภูมิชาวพุทธศาสนิกชน ❖

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปยุต ปยุตฺโต), สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)
และสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ)

๓๔ เพื่อนร่วมงาน

"ความคุ้นเคยเป็นญาติอย่างยิ่ง"

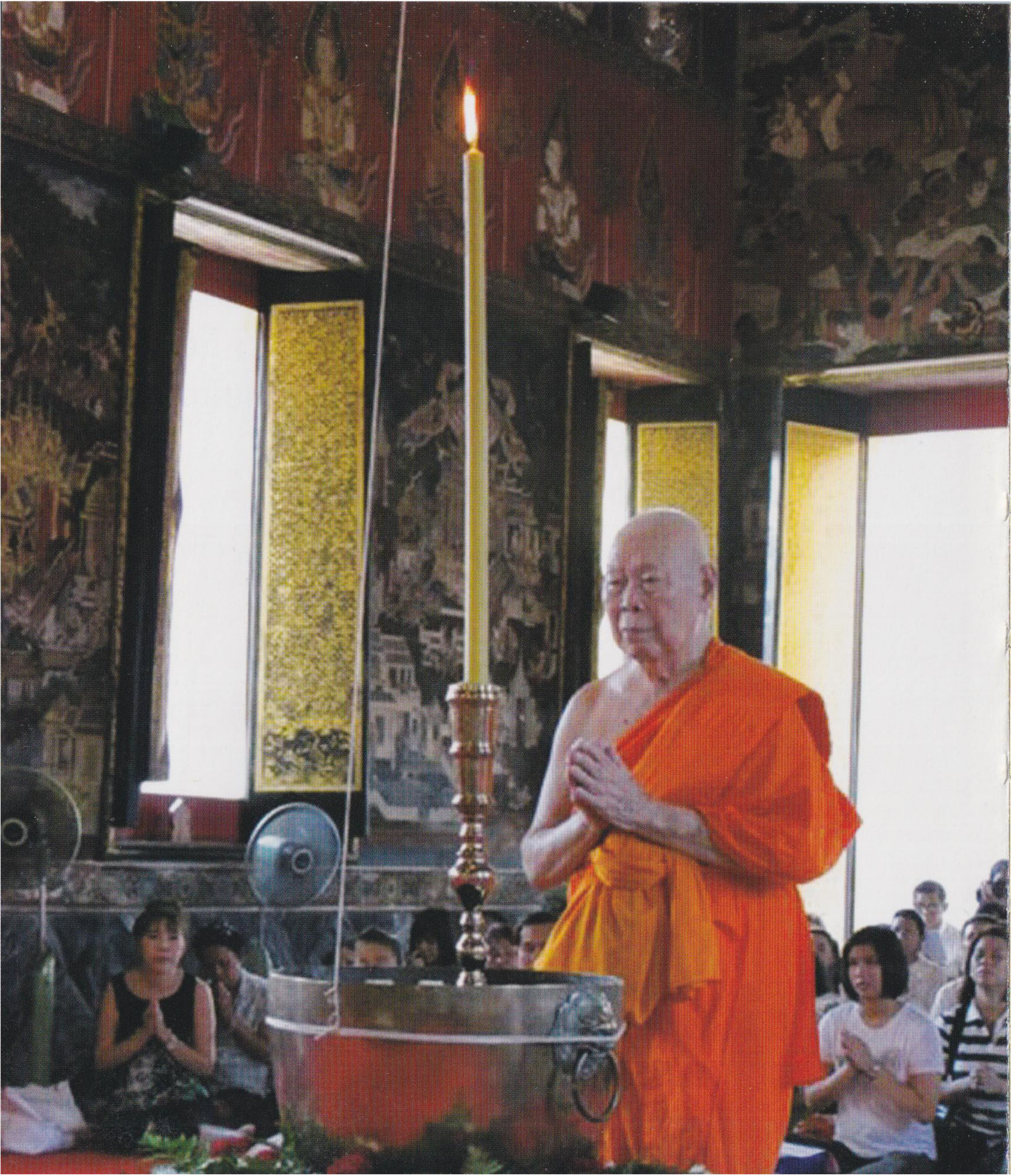
แต่จะทราบความหมายตรงความเป็นจริง ก็ด้วยการร่วมงาน ปฏิบัติงานด้วยกัน ไม่ว่างานในระดับใด

ยิ่งงานที่มีความสำคัญมาก
ต้องมีผู้ที่ไว้วางใจได้สนิทใจ

ผู้ทำงานจึงต้องมีผู้ร่วมงาน ตามกำลังแห่งงาน
งานจึงจะสำเร็จลุล่วงด้วยดี ❖

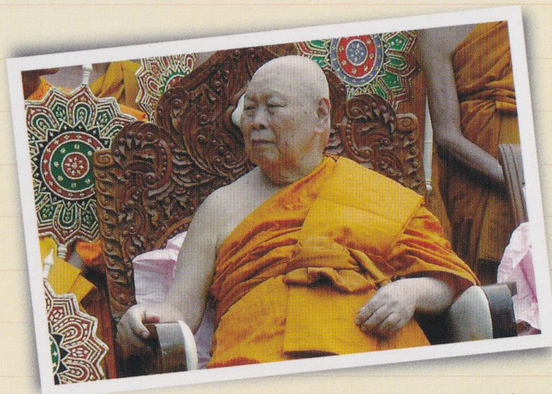

จากหนังสือ **"คำสอนหลวงพ่อ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๕ พระดี ประกอบด้วย

พระพุทธรูปดี ประกอบด้วย พุทธลักษณะ
พระสงฆ์ดี ประกอบด้วย พระธรรม พระวินัย
มีพระธรรมเป็นเรือนใจ มีพระวินัยเป็นเรือนกาย
มีความรู้ ความฉลาด ความสามารถ
ในพระธรรมพระวินัย และบำเพ็ญประโยชน์
เป็น **ปรหิต** (ประโยชน์ต่อสังคม ต่อผู้อื่น)
ปฏิบัติเกื้อกูลแก่มหาชน
เป็นที่อุ่นใจของคนทั้งหลาย ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๖ คุณสมบัติบัณฑิต

พระพุทธเจ้าตรัสว่า **"ผู้เป็นบัณฑิตนั้น ย่อมยึดเอาประโยชน์ในโลกนี้และโลกหน้าไว้"** คือยึดเอาประโยชน์ตน และประโยชน์ผู้อื่น อาจจะกล่าวได้ว่า **"ผู้เป็นบัณฑิตนั้น ย่อมคำนึงถึงประโยชน์ตน และเป็นประโยชน์ส่วนรวม"** ❖

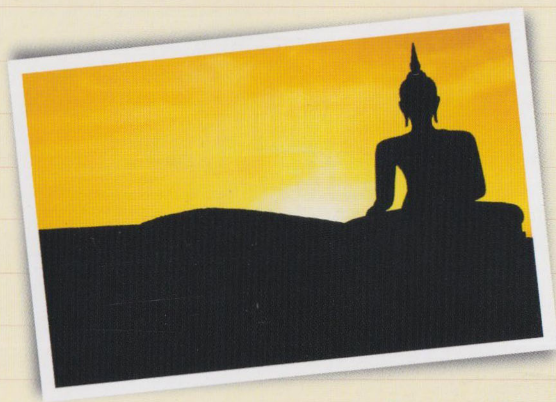

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๗ ศาสนาแก้ปัญหาชาติ

การศึกษา **“พระพุทธศาสนา”**
เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตโดยธรรมชาติ
ชีวิตมีการรับรู้สิ่งต่างๆ มีทั้งที่เป็นคุณและโทษ
สิ่งที่เป็นโทษต้องมีวิธีแก้ไข และบรรเทา
ประเทศไทยมีสิ่งที่เกื้อกูล
แก่วิธีการแก้ไขและบรรเทา คือ
“พระพุทธศาสนา” ❖

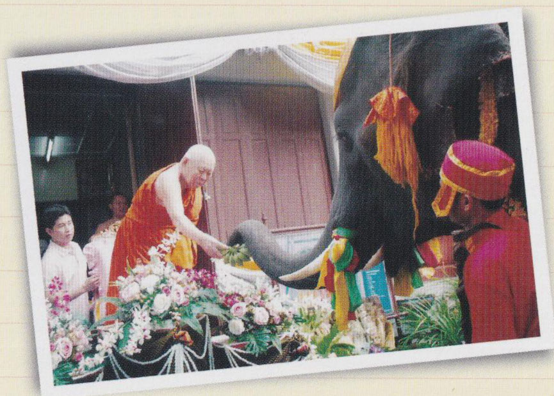

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

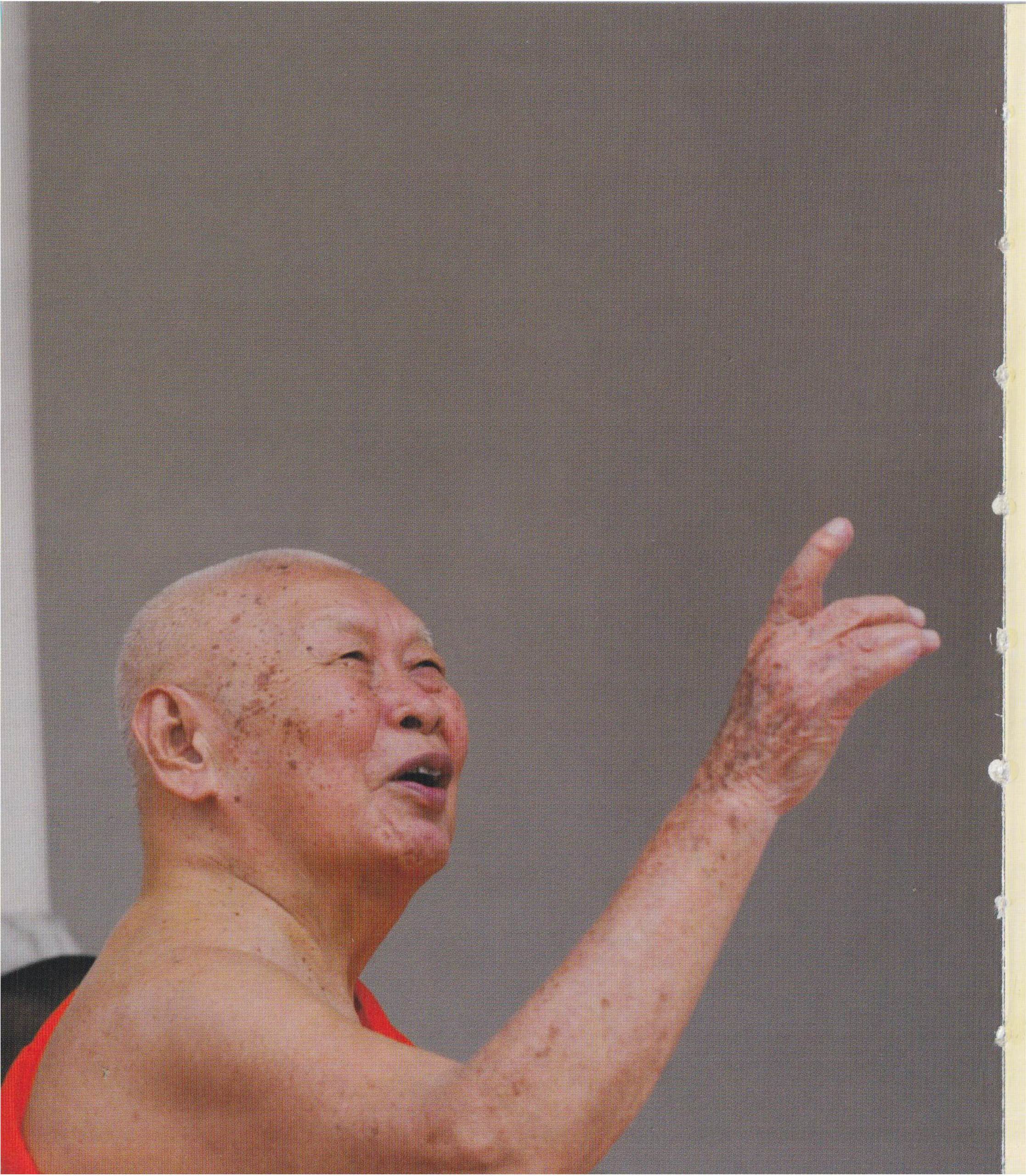

๓๘ ธรรม เครื่องเจริญอายุ

“อภิวาทนสีลิสฺส นิจฺจํ วุฑฺฒาปจายิโน.
จตฺตาโร ธมฺมา วฑฺฒนฺติ
อายุ วณฺโณ สุขํ พลํ”
ธรรมที่เป็นเหตุให้อายุยืนมี ๒ ประการ คือ
อภิวาทนะสีละ การนิยมการกราบไหว้ และ
วุฑฺฒาปจายนะ ความอ่อนน้อมต่อท่านผู้เจริญ ❖

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๓๙ อย่าอยากจนเป็นทุกข์

เราเป็นคนธรรมดาสามัญ
ก็ยังปรารถนาที่จะ **"รวย"**
ปรารถนาเงินทองทรัพย์สมบัติ
แต่อย่า **"อยาก"** จนกระทั่งเป็น **"ทุกข์"**
ถ้า **"อยาก"** จนเป็น**"ทุกข์"** ก็ไม่ต้องรวย
ถึงรวยก็ไม่มีประโยชน์ใดๆ
เพราะถึงรวยแล้วก็ยังเป็นทุกข์ ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๐ ขยะในใจ

อย่าเก็บเอาขยะมาไว้ในใจมากๆ
มันจะทำให้จิตไม่สบาย
นอนไม่ค่อยหลับ ฟุ้งซ่านอยู่ต่างๆ
แล้วก็จะหยิบสิ่งที่เป็นขยะ
เข้ามาไว้ในใจ เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ
ผลที่สุดเมื่อสิ้นสุดชีวิตลง
ก็ไม่มีอะไร มีแต่ **"ขยะ"** ❖

จากหนังสือ **"ธรรมะให้ลูกดี"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๑ วิธีแก้ทุกข์

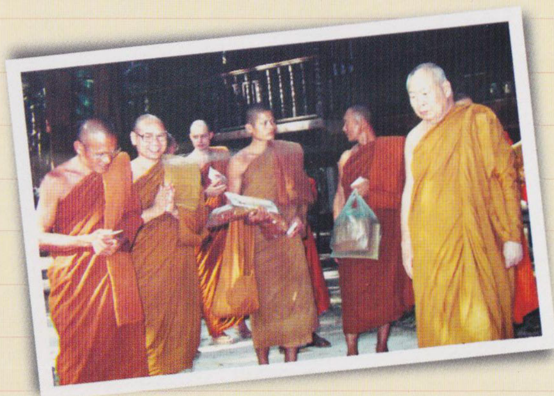
ถ้าทุกข์มัดรัดรึง อย่าแก้ด้วยวิธีอื่น

ให้แก้ด้วยวิธีง่ายๆ คือ นึกถึง **พระพุทธเจ้า**

และภาวนาว่า **“พุทโธๆ”** แล้วก็จะรู้ความจริงของชีวิตว่า ที่เราเป็นทุกข์อย่างนี้ เป็นอย่างไร

ไม่ต้องมีใครสอน...รู้เอง

แล้วด้วยอานุภาพแห่ง **“พุทโธ”** ก็จะทำให้เรารู้จักดำเนินชีวิตไปในทางที่ถูกต้อง ❖

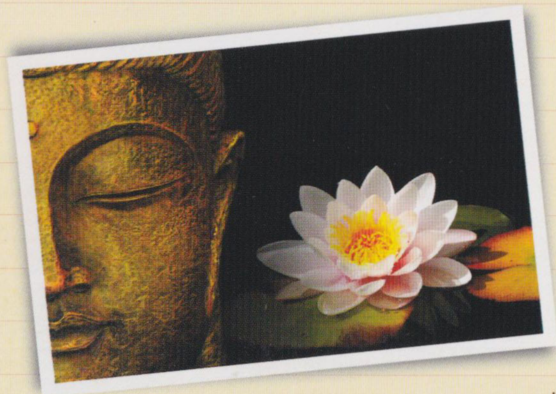

จากหนังสือ **“ธรรมะให้ลูกดี”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

Phra

๔๒ เกิดมาแล้ว ต้องตาย

เกิดมาแล้วก็ต้องตาย ไม่มีใครอยู่ได้สักคน
เมื่อเป็นอย่างนี้ เราก็ตาย คนอื่นก็ตาย
อย่ามัวผูกใจเจ็บคนอื่นอยู่เลย
เมื่อนึกได้อย่างนี้แล้ว ก็ให้นึกว่า
อะไรที่จะทำให้เป็นโทษเป็นภัย อย่าทำเลย
ทำสิ่งที่ไม่เป็นโทษเป็นภัยดีกว่า นั่นก็คือ
ให้จิตใจของตนไปอยู่กับ **พระพุทธเจ้า** นั่นเอง ❖

จากหนังสือ **"สุขทุกข์อยู่ที่ใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๓ ทำชีวิตให้มีค่า

เมื่อมีเงินทองทรัพย์สินแล้ว พออยู่พอกินแล้ว ไม่อดตายแล้วในชาตินี้...จากนั้นก็ **"ทำชีวิตให้มีค่า"**

การทำชีวิตให้มีค่า ก็ทำตามกำลังความสามารถของตน ไม่ใช่หมายความว่า ทำชีวิตให้โด่งดัง ให้คนรู้จักว่า เป็นคนร่ำรวย มีทรัพย์สมบัติ มีตำแหน่งอย่างนั้นอย่างนี้ แต่ทำให้ชีวิตมีค่า ด้วยการมี **"ความดี"** จนมีความมั่นใจว่า **"มีความดี"** แล้ว ❖

จากหนังสือ **"สุขทุกข์อยู่ที่ใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๔ เตือนตนด้วยตน

อตฺตนา โจทยตฺตานํ ให้เตือนตนด้วยตน

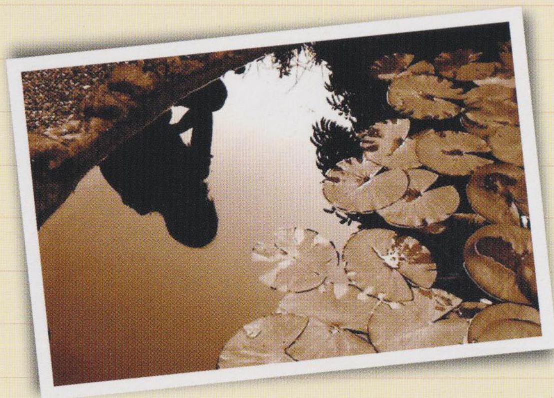
แม้จะสอนคนอื่น แต่ก็อย่าลืมสอนตนเอง

สอนตนเองให้เป็นผู้มีศีล

สอนตนเองให้เป็นผู้มีสมาธิ

สอนตนเองให้เป็นผู้มีภาวนา

รวมง่ายๆ คือ สอนตนเองให้รู้จักที่จะทำชีวิตให้มีความสุข มีความสงบร่มเย็น...**ผู้ที่สอนตนเองได้ ประเสริฐยิ่งกว่าสอนผู้อื่น** ❖

จากหนังสือ **"สุขทุกข์อยู่ที่ใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๕ อย่าประมาทในวัย

เมื่ออยู่ในวัยเรียน ก็ควรจะรีบเรียน
อยู่ในวัยทำงาน ก็จะตั้งใจทำงาน
อยู่ในวัยไหน ก็ทำให้วัยนั้นให้เป็นวัยที่ดี
ไม่ใช่เป็น **"คนหลงวัย"**
ถ้าหลงวัยก็เรียกว่า **"ประมาทในวัย"** ❖

■ ตำหนักสมเด็จฯ ที่วัดไทยลุมพินี ประเทศเนปาล สร้างถวายบูชาพระคุณของสมเด็จ-พระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เพื่อเป็นที่พักของพระมหาเถระ

จากหนังสือ **"สุขทุกข์อยู่ที่ใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๖ เมตตาต้องใช้ปัญญา

พระพุทธเจ้าสอนว่า เราจะ **"เมตตา"**
เราก็ต้องเมตตาในคนที่รู้จักคุณค่าของเมตตา
แต่คนที่ไม่รู้จักเมตตานั้น เราก็ต้องใช้ **"อุเบกขา"**
บางครั้งปลูกเมตตาไม่ขึ้นก็ต้องปลูกอุเบกขา
ปลูกอุเบกขาแล้ว ก็ต้องลองมาปลูกเมตตาบ้างอีก
คือ เฉยเสียหมดจนกระทั่งไม่เอาเรื่องเอาราว
ก็ไม่ดีเหมือนกัน จะกลายเป็นคนที่ได้แต่มีอุเบกขา
เฉยๆ เฉื่อยๆ ❖

จากหนังสือ **"สมาธิ หลักของใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๗ สมาธิเพื่อรู้จิตตนเอง

ความประสงค์สูงสุดของ **"สมาธิ"** นั้น
ก็เพื่อต้องการที่จะให้รู้จิตใจของตัวเอง
อ่านจิตใจของตัวเองให้ออก
เมื่ออ่านจิตใจของตัวเองออก ก็สามารถทำให้เรา
หลีกจากสิ่งที่ไม่ดี ไปอยู่กับสิ่งที่ดีได้
พอรู้ว่าสิ่งนี้ไม่ดี ก็หลีก พอรู้ว่าสิ่งนี้ดีก็เข้าหา
เป็นการ **"รู้ด้วยตนเอง"** ❖

จากหนังสือ **"สมาธิ หลักของใจ"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

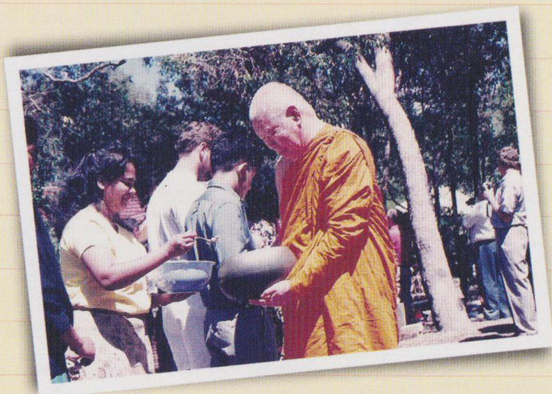

๔๘ จิตตั้งมั่น

พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ว่า เขาจะนินทาหรือสรรเสริญ ก็มิได้ดีหรือชั่วไปตามที่กล่าวนั้น แต่ต้องระวังอันตรายอันพึงบังเกิดขึ้นทางใจ

ถ้าตนเองมีจิตไม่ตั้งมั่น ถึงคนอื่นเขาจะสรรเสริญ ก็สรรเสริญเปล่า เพราะตนเองมีจิตไม่ตั้งมั่น

ถ้าตนเองมี **"จิตตั้งมั่น"** แล้ว ถึงคนอื่นจะติเตียน ก็ติเตียนเปล่า เพราะตนเองมี **"จิตตั้งมั่น"** แล้ว ❖

จากหนังสือ **"สิ่งที่น่ารู้จากพระไตรปิฎก"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๔๙ ผู้สอน - ผู้ถูกสอน

คนอยู่ด้วยกันก็ต้องมีหัวหน้า มีผู้ใหญ่ ผู้น้อย และต้องช่วยกันตักเตือน อบรม สั่งสอน คนที่อยู่ด้วยกันจึงจะเป็นคนดีขึ้น **แต่คนชอบสอนมากกว่าถูกสอน**

คนถูกสอนมักชัง **"ผู้สอน"** คนที่ไม่หวังดีต่อผู้อื่นจึงเลิกสอน คนสอนด้วยหวังดีจึงหายาก แต่คนที่หวังดีต่อผู้อื่นยังมีในโลก จึงยังมี **"ผู้สอน"** อยู่ในโลก ❖

จากหนังสือ **"สิ่งที่น่ารู้จากพระไตรปิฎก"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

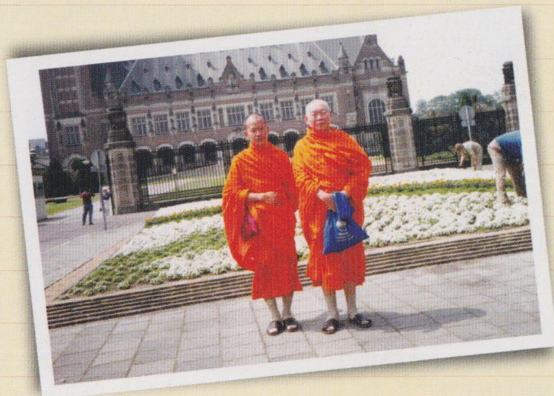

๕๐ ลมหายใจของแผ่นดิน

พระพุทธศาสนา คือ ลมหายใจของแผ่นดิน

พระพุทธศาสนาในเมืองไทยมีภัยรอบด้านในโลกปัจจุบัน

การจะรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้พระ-เณรได้มีความรู้ มีการศึกษาทั้งธรรมะและวิชาการทางโลก ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการวางแผนเพื่อให้พระพุทธศาสนาไปอยู่ตามประเทศต่างๆ ทั่วโลก ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๑ เตือนตนด้วยตน

การสร้างวัดขึ้นในต่างประเทศ
การให้พระได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ
ก็เพื่อเตรียม**ต่อลมหายใจพระพุทธศาสนา**
ให้อยู่ในโลกต่อไป ไม่ใช่เพื่ออะไร
ก็เพื่ออนุเคราะห์โลก
เพื่อประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชน
ที่ทำนี้ก็ทำตาม **“พระพุทธเจ้า”** สอน ❖

จากหนังสือ **“เย็นหิมะในรอยธรรม”**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

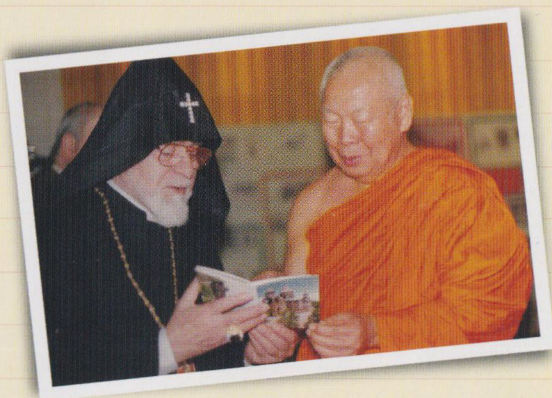

๕๒ พระไปเมืองนอกทำไม?

พระไปทำไมเมืองนอกเมืองนา พระไปเที่ยวเหมือนชาวบ้าน ไปแล้วก็ผิดศีล รักษาวินัยไม่ได้

ถ้าพระจะผิดศีลผิดวินัย อยู่เมืองไทยก็ผิด ไม่ต้องไปถึงเมืองนอกเมืองนาหรอก

แต่ไม่ได้มองให้ทะลุไกลไปกว่านั้น ไม่ได้มองไกลออกไปจนเห็นว่า เพื่อเป็นการอนุเคราะห์โลก อันจะเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนเป็นอันมาก ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

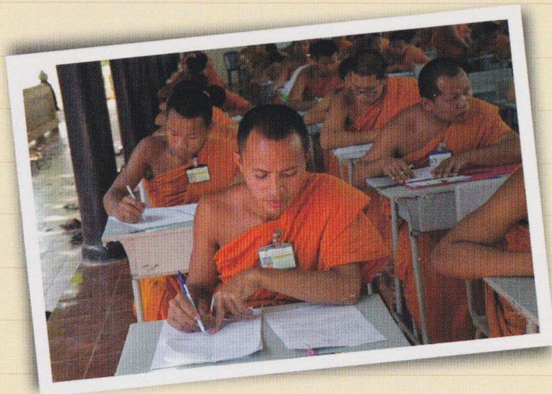

๕๗ ทางรอดพุทธศาสนา

ทุกวันนี้ พระ-เณรยังได้เรียนนักธรรม เรียนภาษาบาลี และในหลวงยังพระราชทานสมณศักดิ์ ยังได้เป็นพระครู เป็นเจ้าคุณ ต่อไปข้างหน้าจะไม่มีอย่างนี้แล้ว

แต่นั่นก็ไม่ใช่หลักที่สำคัญ หลักที่สำคัญนั่นก็คือ **"การศึกษา"**

ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เร็ว สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ **พระ-เณรต้องมีการศึกษา จึงจะนำพาพระพุทธศาสนาให้อยู่รอดได้** ❖

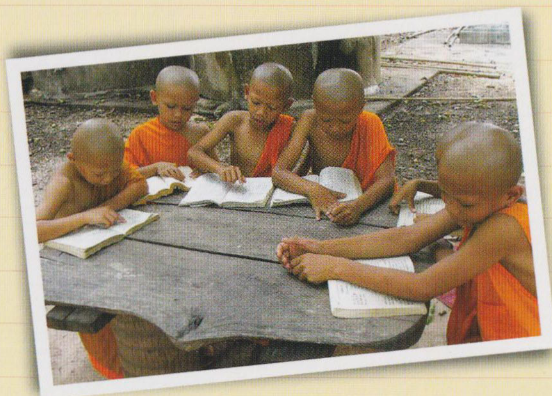

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๔ ภาระ-ธุระพระศาสนา

จำเป็นจะต้องให้พระ-เณร มีการศึกษา
รู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน
อายุยังน้อยต้องเรียน เรียนอะไรก็ได้
ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย อย่าอยู่เฉยๆ
เพราะพระ-เณรจะต้องรับภาระ
ธุระพระศาสนา ❖

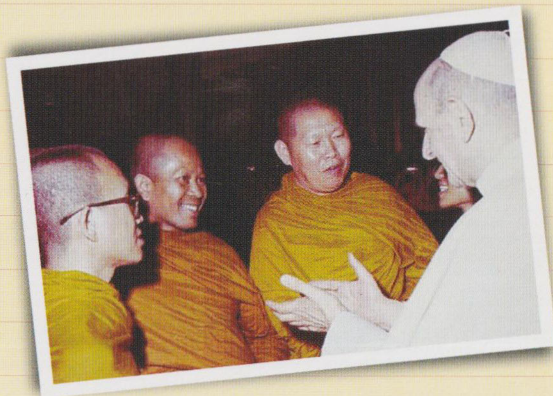

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๕ ความไม่เที่ยง

"ความไม่เที่ยง" พระสอนเก่ง แต่ไม่รู้จักคิด
วันข้างหน้าบ้านเมืองมันจะเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร
พระพุทธศาสนาจะเปลี่ยนเป็นอย่างไร
ส่วนมากพระไม่ได้คิด
สอนเรื่องความไม่เที่ยงอย่างสูงสุด แต่ไม่ได้คิดถึงความไม่เที่ยงอย่างธรรมดาที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับ **พระพุทธศาสนา** ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๖ อย่าประมาท

อย่านึกว่าเมืองไทยเป็นเมืองพุทธ มองไปที่ไหน ก็มีแต่วัด มองไปที่ไหน ก็เห็นแต่จีวรเหลืองอร่าม แล้ว เหตุการณ์อย่างมหาวิทยาลัยนาลันทาจะเกิดขึ้นไม่ได้

"น้ำร้อนปลาเป็น น้ำเย็นปลาตาย" ชั่วเพียงวินาทีเดียว ทุกอย่างก็พลิกได้ นี่มองอย่างประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ มันมีมันเกิดมาแล้ว

อย่าประมาท ต้องเตรียมพร้อมอยู่เสมอ ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๗ เดินทางไกล ใจกว้างๆ

หากเป็นไปได้ หลวงพ่ออยากให้พระผู้ใหญ่
ตั้งแต่ระดับเจ้าคณะจังหวัด ทุกจังหวัด
ได้มีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ
จะได้เห็นความเจริญก้าวหน้าของประเทศต่างๆ
แล้วนำกลับมาพัฒนาพระศาสนา
จะได้ไม่มีจิตใจคับแคบ ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๕๘ ความรู้อยู่ระหว่างทาง

มีโอกาสไปแล้ว ก็ให้เก็บเกี่ยวเอาความรู้มามากๆ
ไปพักที่ไหนก็อย่านอน หรือนั่งอยู่เฉยๆ
ถ้าจะนอนให้กลับมานอนที่วัด
ขึ้นรถก็อย่าอ่านหนังสือ
ถ้าอ่านหนังสือแล้วจะไม่เห็นอะไรระหว่างทาง
เมื่อขึ้นรถ ความรู้อยู่ระหว่างสองข้างทาง
ไม่ได้อยู่ในหนังสือ ดูว่ามีอะไรระหว่างทางนั้น ❖

■ วัดไทยในประเทศนอร์เวย์

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

■ วัดพุทธาราม เมืองเฟรดิก้า ประเทศสวีเดน

๕๘ พระไปเมืองนอก

หากใครพูดถึงเรื่องพระไปต่างประเทศ
ไม่ดีอย่างนนั้นอย่างนี้
หลวงพ่อก็จะบอกเขาว่า...
คนไทยไปเมืองนอก
กับพระไปเมืองนอกนั้นแตกต่างกัน
คนไทยไปเมืองนอก ไปเพื่อไหว้ฝรั่ง
แต่พระไปเมืองนอก ไปเพื่อให้ฝรั่งไหว้ ❖

วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนด์

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

๖๐ ความเปลี่ยนแปลง

อีก ๑๐ ปี หลวงพ่อก็อายุ ๘๘ ปี ถ้าหลวงพ่ออยู่ไปอีก ๑๐ ปี อาจจะไม่ได้นั่งอย่างนี้แล้ว

นี่เฉพาะความเปลี่ยนแปลงของสังขารร่างกายคนเรา แต่ว่าสิ่งต่างๆ รอบๆ ตัวเราที่เปลี่ยนแปลงนั้นมันต้องแรงกว่านี้ อย่างพระพุทธศาสนาในเมืองไทยอีก ๕๐ ปี อาจจะไม่ใช่อย่างที่เราเห็นอยู่ในเวลานี้ก็ได้

ประเทศไทยตรงนี้อาจจะไม่ใช่ประเทศไทย สำหรับพระพุทธศาสนาอีกต่อไปแล้ว ❖

จากหนังสือ **"เย็นหิมะในรอยธรรม"**
สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

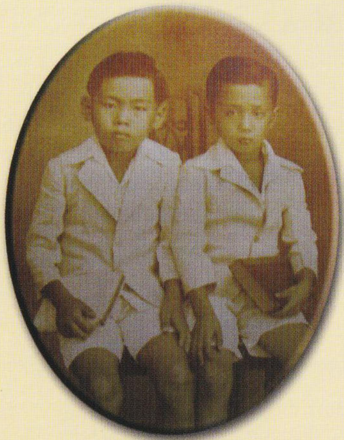
ประวัติโดยสังเขป

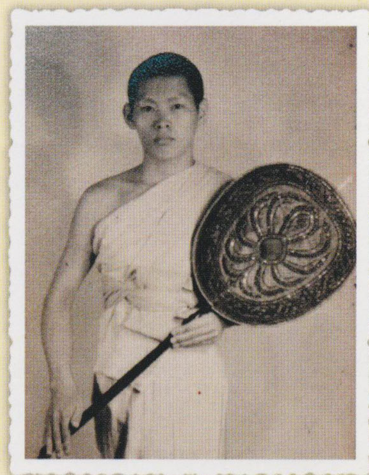
สมเด็จพระพุฒาจารย์ อุปเสณมหาเถระ

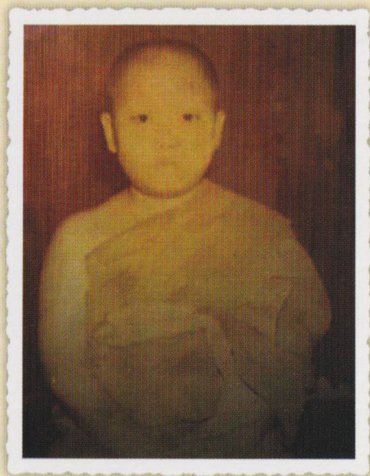
เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ นามเดิมว่า เกี่ยว นามสกุล โชคชัย นามฉายา อุปเสโณ เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ ณ บ้านเฉวง ตำบลบ่อผุด อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การบรรพชาอุปสมบท

เมื่อยังเยาว์ได้ศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนประจำหมู่บ้าน จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี ได้บรรพชาเป็นสามเณร ณ วัดภูเขาทอง อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี แม้เจตนาจะบวชเพียงแค่ ๗ วัน แต่ด้วยปุพเพกตปุญญตา ทำให้เจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังคงมั่นในสมณเพศต่อมา หาได้คิดลาสิกขาไม่ โยมมารดาจึงนำไปฝากไว้กับ ท่านพระครูอรุณกิจโกศล (หลวงพ่อพริ้ง) วัดแจ้ง ตำบลอ่างทอง อำเภอเกาะสมุย เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นผู้ฝักใฝ่ในการศึกษา มีวิริยะอุตสาหะ จนหลวงพ่อพริ้งเห็นอุปนิสัย ได้นำไปฝากไว้กับ เจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถร) โดยอยู่ในการปกครองของ พระธรรมเจดีย์ (เทียบ ธมฺมธโร) ณ วัดสระเกศ กรุงเทพมหานคร

สมัยบรรพชาเป็นสามเณร
ณ วัดภูเขาทอง อ.เกาะสมุย
จ.สุราษฎร์ธานี

ต่อมา พ.ศ. ๒๔๙๒ เมื่อมีอายุครบอุปสมบท ก็ได้อุปสมบท ณ วัดสระเกศ โดยมี เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ญาโณทยมหาเถระ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์

■ การศึกษาและหน้าที่การงาน

พ.ศ. ๒๔๙๗ สอบได้เปรียญธรรม ๙ ประโยค

พ.ศ. ๒๔๙๗ ไปร่วมประชุมฉัฏฐสังคีติ ณ ประเทศพม่า พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นกรรมการพิเศษแผนกตรวจสำนวนแปลวินัยปิฎก ฉบับปี ๒๕๐๐ ของคณะสงฆ์

พ.ศ. ๒๕๐๐ ไปร่วมประชุมอรรถกถาสังคายนา ณ ประเทศพม่า

พ.ศ. ๒๕๐๒ เป็นผู้ช่วยอธิการบดี มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยฯ

พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปดูการศาสนาและเพื่อศาสน-สัมพันธ์ ที่ประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮ่องกง ฯลฯ

พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นประธานคณะกรรมการต้อนรับสมณทูต จากไต้หวัน

พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย (ปัจจุบัน คือ อธิการบดีมหาวิยาลัย) ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะภาค ๙
เป็นหัวหน้าอำนวยการพระธรรมทูต สายที่ ๘

พ.ศ. ๒๕๐๘ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๙ เป็นเลขานุการสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๕๑๐ เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปสังเกตการณ์ การศึกษาพระพุทธ-

ศาสนา ที่ประเทศลาว ศรีลังกา ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮ่องกง ในความอุปถัมภ์ของ พ.ส.ล.

พ.ศ. ๒๕๑๒ เป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๑๓ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชมหาวรวิหาร

พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกศ

พ.ศ. ๒๕๑๕ ไปสังเกตการณ์การศึกษาทางพระพุทธศาสนาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา ตามคำนิมนต์ของรัฐบาลอเมริกา

พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม

พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๑๐ เป็นรองประธานสภาสงฆ์แห่งโลก

พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นประธานกรรมาธิการ สังคายนาพระธรรมวินัย ตรวจชำระพระไตรปิฎกในมหามงคลสมัยพระชนมพรรษา ๕ รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้รับพระบัญชาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เป็นประธานคณะกรรมการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ

พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นประธานคณะกรรมการจัดการชำระและพิมพ์อรรถกถาพระไตรปิฎกเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ

พระบรมราชินีนาถ เนื่องในมหามงคลวโรกาสเฉลิม-พระชนมพรรษา ๕ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕

พ.ศ ๒๕๔๗ เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้มีบัญชาให้จัดตั้ง **สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความมั่นคงแห่งสถาบันชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์**

พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้มีบัญชาให้จัดตั้ง **โครงการพระธรรมทูตอาสา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้** เป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันพระพุทธศาสนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีบัญญาให้จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือวัด และผู้ประสบ-อุทกภัยน้ำท่วมของคณะสงฆ์ นำเครื่องอุปโภคบริโภคไปมอบให้วัดต่างๆ ที่ประสบอุทกภัยกว่า ๑,๐๐๐ แห่ง

ด้านการศึกษาและการปกครอง

เคยดำรงตำแหน่งสำคัญหลายตำแหน่งเช่น

- เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมและศีลธรรม
- เป็นกรรมการตรวจสำนวน แปลพระวินัยปิฎก ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ของคณะสงฆ์ไทย
- เป็นอาจารย์สอนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย
- เป็นเลขาธิการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ปัจจุบันเปิดการเรียนการสอน ๔ คณะ คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษย์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก มีวิทยาเขต ๑๐ แห่ง มีพระนิสิต นักศึกษาประมาณ ๖,๐๐๐ รูป/คน

- เป็นเจ้าคณะภาค ๙ ปกครองดูแลพระภิกษุสามเณร จำนวน ๔ จังหวัด คือ จังหวัดขอนแก่น, มหาสารคาม, ร้อยเอ็ด และจังหวัดกาฬสินธุ์
- เป็นเลขานุการสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระ-สังฆราช ญาโณทัยมหาเถระ สมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร
- เป็นเจ้าคณะภาค ๑๐ ปกครองดูและพระภิกษุสามเณร จำนวน ๖ จังหวัด คือ จังหวัดอุบลราชธานี, ยโสธร, ศรีสะเกษ, นครพนม, มุกดาหาร และจังหวัดอำนาจเจริญ
- เป็นประธานกรรมาธิการ สังคายนาพระธรรมวินัย ตรวจชำระพระไตรปิฎก ในมหามงคลสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๕ รอบ
- เป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกศราชมหาวรวิหาร กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวัดที่ประดิษฐานพระบรมบรรพต (ภูเขาทอง) ภายในบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

- เป็นประธานคณะอนุกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่าง-ประเทศสำหรับพระภิกษุ สามเณร (ศ.ต.ก)
- เป็นประธานคณะกรรมการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่าง-ประเทศ พิจารณาส่งพระภิกษุไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นพระธรรมทูตในต่างประเทศ
- เป็นเจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก ปกครองดูแลพระภิกษุ สามเณร ใน ๒๓ จังหวัด (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด และภาคตะวันออกอีก ๔ จังหวัด คือจังหวัดฉะเชิงเทรา, ปราจีนบุรี,นครนายก และจังหวัดสระแก้ว)
- เป็นกรรมการมหาเถรสมาคม

ด้านการเผยแผ่

ก. การแสดงพระธรรมเทศนา

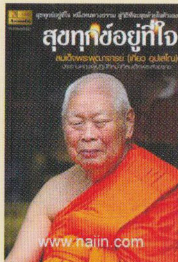
- แสดงพระธรรมเทศนาภายในพระอุโบสถวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ภายในพรรษาและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเป็นประจำ

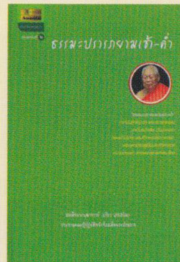
- แสดงธรรมทางสถานีวิทยุ ๙๑๙ ในรายการ "ของดีจากใบลาน"

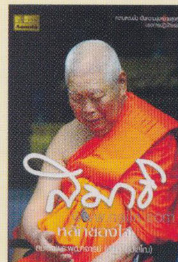
- เป็นองค์อุปถัมภ์วัดไทยในต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา, สวีเดน, เดนมาร์ก, เนเธอร์แลนด์, เบลเยี่ยม, เยอรมนี, ฟินแลนด์ และนอร์เวย์ เป็นต้น

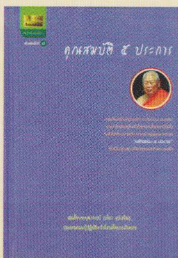
ข. ประเภทหนังสือ

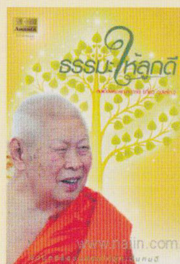
ธรรมะสำหรับผู้นับถือพระพุทธศาสนา • ดีเพราะมีดี • การนับถือพระพุทธศาสนา • ปาฐกถาธรรมสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) • พระธรรมเทศนาและบทความสมเด็จพระพุฒาจารย์ • การดำรงตน • กตัญญูกถา • คุณสมบัติ ๕ ประการ • เย็นหิมะในรอยธรรม • สมาธิ หลักของใจ • ธรรมะให้ลูกดี • ธรรมะปรารภยามเช้า • ธรรมะปรารภยามค่ำ • สุขทุกข์อยู่ที่ใจ • พระธรรมเทศนาหน้าพระที่นั่ง เป็นต้น

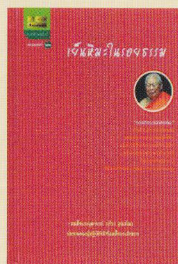

■ ด้านสาธารณูปการ

ตั้งโรงพิมพ์กรมการศาสนา จัดพิมพ์แถลงการณ์คณะสงฆ์ รวบรวมกิจการต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารคณะสงฆ์ ตลอดทั้งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ กฎกระทรวง กฎมหาเถรสมาคมระเบียบ คำสั่งมหาเถรสมาคม เกี่ยวกับการปกครองคณะสงฆ์และการพระศาสนา ออกเป็นรายเดือนทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน และหนังสือธรรมะอื่นๆ ในราคาที่ถูก

• บริจาคเงินสร้างตึกสงฆ์อาพาธในท้องถิ่นชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญหลายแห่ง ในนาม "อาคารผู้มีพระคุณ" เพื่อพยาบาลพระภิกษุสามเณร ผู้อาพาธ และสาธุชนทั่วไป

■ สมณศักดิ์

พ.ศ. ๒๕๐๑ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระเมธีสุทธิพงศ์

พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นพระราชาคณะชั้นราชที่ พระราชวิสุทธิเมธี

พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระเทพคุณาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๑๔ เป็นพระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมคุณาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นรองสมเด็จพระราชาคณะที่ พระพรหมคุณาภรณ์

พ.ศ. ๒๕๓๓ เป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระพุฒาจารย์ มีนามตามจารึกในสุพรรณบัฏว่า "สมเด็จพระพุฒาจารย์ ภาวนากิจวิธานปรีชา ญาโณทยวรางกูร วิบูลวิสุทธิจริยา อรัญญิกมหาปริณายก ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร บวรสังฆาราม คามวาสี อรัญวาสี"

ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ได้เป็นประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ตามประกาศสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตั้งแต่วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๗

มรณภาพ

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าอาวาสวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร ได้มรณภาพ เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๔๑ น. สิริรวมอายุ ๘๕ ปี ๖ เดือน ๒๙ วัน พรรษา ๖๕ ❖

FEB 5, 2014

เ ก ี ย ร ติ ป ร ะ วั ติ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ อุปเสณมหาเถระ

พระมหาเถระผู้เป็นประวัติศาสตร์ความทรงจำ พระพุทธศาสนาโลก

ภายหลังสิ้นยุคพระธรรมทูตทั้ง ๙ สายของ **พระเจ้าอโศกมหาราช** พระพุทธศาสนาก็เริ่มอ่อนแรงลงทุกขณะ แล้วค่อยๆ เลือนหายจากโลกไปทีละสาย แม้ประเทศศรีลังกาซึ่งเป็นปราการที่แข็งแกร่งที่สุดของพระพุทธศาสนาในยุคนั้น ก็ถึงกาลล่มสลายลง จนเหลือที่มั่นสุดท้ายในแผ่นดินสุวรรณภูมิ อันเป็นผลงานการวางรากฐานของพระธรรมทูตต่างประเทศสายที่ ๘ โดยมี **พระโสณะ** และ **พระอุตตระ** เป็นหัวหน้าคณะ

แต่พระพุทธศาสนาในแผ่นดินสุวรรณภูมิ ไม่ว่าจะเป็น ลาว เขมร หรือพม่า ก็ตาม ต่างก็เริ่มอ่อนแรงลงตามกาลเวลา เพราะการเมืองของประเทศนั้นๆ และการเปลี่ยนแปลงของโลกสมัยใหม่ จนพระพุทธศาสนาเหลือปราการสุดท้ายบนผืนแผ่นดินไทย พระพุทธศาสนาที่ดูท่าว่าจะเริ่มเลือนหายไปจากโลก กลับทอประกายเจิดจรัสขึ้นมาอีกครั้ง และแผ่รัศมี

เรืองรองไปทั่วทุกมุมโลก เพราะความมุ่งมั่นที่จะรักษาพระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยทุกยุคทุกสมัย

เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นหนึ่งในพระมหาเถระผู้มุ่งมั่นที่จะเห็นพระพุทธศาสนามีความมั่นคงอยู่บนผืนแผ่นดินไทยและแผ่ไพศาลไปเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลก

พระมหาเถระท่านนี้ เมื่อเกือบ ๗๐ ปีที่แล้วได้ตั้งใจที่จะบวชเป็นสามเณรเพียง ๗ วัน แต่กลับดำรงตนอยู่ในสมณเพศตลอดมาตราบเข้าสู่วัยชรา ได้สร้างคุณูปการให้แก่พระพุทธศาสนาอย่างมากมายมหาศาล เหมือนมีชีวิตเกิดมาเพื่อต่อลมหายใจให้กับพระพุทธศาสนา จริยาวัตรและปฏิปทาที่งดงาม ภายใต้ใบหน้าอันอ่อนโยน มีรอยยิ้มฉายอยู่บนหน้าตลอดเวลา บ่งบอกถึงพลังแห่งเมตตาธรรม เป็นภาพที่ติดตาและตรึงใจแก่ผู้พบเห็นอยู่ตลอด อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการฝึกฝนในพระกรรมฐานอย่างหนัก

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เรียนพระกรรมฐานในเบื้องต้นจาก หลวงพ่อพริ้ง ซึ่งเป็นพระวิปัสสนาจารย์รูปสำคัญของเกาะสมุย โดยหลวงพ่อพริ้งได้นำเจริญพระกรรมฐานบนหลุมฝังศพขณะมีอายุ ๑๒ ปี เท่านั้น ต่อมาได้เรียนพระกรรมฐานจากเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถร) ซึ่งเป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า พระองค์ท่านมีความชำนาญด้านกสิณ และเจ้าประคุณสมเด็จฯ ยังได้ให้ความสนใจวิธีการเจริญพระกรรมฐานตามแนวต่างๆ จนมีความชำนาญ สามารถสวด

พระปาฏิโมกข์ได้ในพรรษาแรกแห่งการอุปสมบทเป็นพระภิกษุ และยังสามารถเรียนสำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยค อันเป็นการศึกษาพระปริยัติธรรมชั้นสูงสุดของคณะสงฆ์

สำนึกที่มีต่อความรับผิดชอบพระพุทธศาสนาเช่นนี้ ก่อตัวขึ้นท่ามกลางการฝึกฝนอย่างหนักของเจ้าพระสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถร) ผู้เป็นพระอาจารย์ ผู้ได้เล็งเห็นอุปนิสัยแล้วว่าศิษย์ผู้นี้ คือผู้ที่จะนำพาพระพุทธศาสนาผ่านห้วงแห่งความยากลำบากในอนาคต

จากวันที่สำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม ๙ ประโยค เพราะความรักที่มีต่อพระพุทธศาสนาอย่างเปี่ยมล้น เมื่อก้าวขึ้นสู่การบริหารคณะสงฆ์ และได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าคณะผู้ปกครอง แม้พระเถระผู้ใหญ่ในสมัยนั้น ต้องการให้เป็นเจ้าคณะผู้ปกครองในภาคกลาง แต่เจ้าประคุณสมเด็จฯ กลับเลือกที่จะไปเป็นผู้ปกครองทางภาคที่กันดาร และเดินทางไปยากที่สุด คือ ภาคอีสาน เนื่องจาก เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้เล็งเห็นว่าหากจะพัฒนาประเทศชาติและพระศาสนา จะต้องพัฒนาจากภาคที่มีประชากรมากที่สุดก่อน โดยเน้นที่การให้การศึกษา

จากวันนั้น เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยในการที่จะพบปะผู้คน ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจเพื่องานพระศาสนาอย่างต่อเนื่อง ออกไปเยี่ยมพระสงฆ์ในทุกวัด ที่อยู่ในการปกครอง ศึกษาทั้งประวัติศาสตร์และสภาพการเป็นอยู่เพื่อแนะนำการจัดระบบการศึกษา

ภายหลังเมื่อลูกศิษย์รูปหนึ่งออกไปปฏิบัติศาสนกิจในจังหวัดที่ห่างไกล แล้วเกิดอาพาธ ไม่มีโรงพยาบาลรักษา จนถึงแก่มรณภาพลง กลายเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างตึกสงฆ์อาพาธขึ้นในจังหวัดชายแดนตามมาอย่างเงียบๆ ภายใต้ชื่อ "ตึกผู้มีพระคุณ" โดยไม่มีการเรี่ยไร ไม่มีการบอกบุญ และไม่ได้ประกาศให้ใครรับรู้ ทุนในการสร้างทั้งหมดได้มาจากการรวบรวมปัจจัยจากผู้มีจิตศรัทธาที่ทำบุญในโอกาสต่างๆ เมื่อครบจำนวนก็ลงมือสร้างตามแบบที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด จากวันนั้นเป็นต้นมา ตึกสงฆ์อาพาธภายใต้ชื่อ "ตึกผู้มีพระคุณ" จึงเกิดขึ้นในจังหวัดชายแดนตึกแล้วตึกเล่าตราบจนปัจจุบัน

ในส่วนงานพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ออกเดินทางไปต่างประเทศทั่วทุกมุมโลก เพื่อหาแนวทางที่จะให้มีวัดเกิดขึ้นในประเทศนั้นๆ อันมีแรงบันดาลใจมาจากเจ้าประคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถร) ผู้เป็นพระอาจารย์

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ออกเดินทางไปร่วมประชุมสังคายนาฉัฏฐสังคีติ ณ ประเทศพม่า และในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ก็ได้เดินทางไปประชุมอรรถกถาสังคายนา เพื่อฉลองกึ่งพุทธศตวรรษ ณ ประเทศพม่า อีกครั้ง

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นหัวหน้าคณะเดินทางไปดูการศาสนาและเชื่อมศาสนสัมพันธ์ ที่ประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮ่องกง ฯลฯ ได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนอย่างสำคัญแห่งหน้าประวัติศาสตร์ศาสนาในการเชื่อมพระพุทธศาสนาเถรวาทกับมหายานเข้าด้วยกันอย่าง

แนบแน่นจนถึงปัจจุบัน และพระพุทธศาสนามหายานในหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น ได้สร้างภูเขาทองจำลองไว้เป็นอนุสรณ์แห่งสายสัมพันธ์ทางศาสนาในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ภายหลังได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ออกเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจไกลถึงภาคพื้นยุโรป และก่อ**เกิดวัดไทยแห่งแรกขึ้นในประเทศเนเธอร์แลนด์** ชื่อว่า "วัดพุทธาราม" ต่อมา เมื่อคณะสงฆ์เกิดกองงานพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ทำให้วัดไทยเริ่มขยายออกไปตามประเทศต่างๆ ในยุโรปและออสเตรเลีย ทั้งเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส และอิตาลี เป็นต้น

ในการเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจนอกอาณาเขตไกลออกไปถึงยุโรป เจ้าประคุณสมเด็จฯ มีโอกาสได้พบกับ **ท่านปรีดี พนมยงค์** และชาวไทยผู้ลี้ภัยทางการเมืองที่พำนักอยู่ในยุโรปเป็นจำนวนมาก จึงได้ทราบถึงสภาพความเป็นอยู่และความต้องการของชาวไทยในต่างประเทศ ซึ่งนอกจากจะต้องต่อสู้กับสภาพภูมิอากาศที่หนาวเหน็บตลอดทั้งปี แล้วยังจะต้องปรับตัวให้เข้าวัฒนธรรมของประเทศนั้นๆ ด้วย สิ่งที่ชาวไทยต้องการในขณะนั้น คือ ต้องการให้มีวัดและพระสงฆ์ไปอยู่ประจำ

สำหรับทางยุโรป โดยเฉพาะประเทศในแถบสแกนดิเนเวีย เป็นดินแดนที่ไม่น่าจะมีพระสงฆ์สามารถไปสร้างวัดไทยได้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศค่อนข้างเหน็บหนาว ถูกปกคลุมไปด้วยหิมะเกือบตลอดทั้งปี เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ยึดเอาประเทศ

เนเธอร์แลนด์เป็นจุดเริ่มต้นในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแถบสแกนดิเนเวีย โดยมีความเชื่อมั่นว่า แม้สภาพภูมิอากาศประเทศในแถบสแกนดิเนเวียจะหนาวเกือบตลอดทั้งปี แต่สภาพจิตใจของคนในแถบนี้กลับอ่อนโยน จึงเกิดความเชื่อมั่นว่าพระพุทธศาสนาน่าจะเจริญได้ในสแกนดิเนเวีย จึงชักธงธรรมจักรขึ้นเหนือหน้าต่างที่พัก เป็นสัญลักษณ์ว่าพระพุทธศาสนาเริ่มหยั่งรากฝังลึกลงบนดินแดนแห่งนี้แล้ว ทำให้วัดไทยเกิดขึ้นอีกมากมายในเวลาต่อมา เช่น วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนด์, วัดพุทธาราม กรุงสต็อกโฮล์ม, วัดพุทธาราม เฟรดิก้า ประเทศสวีเดน, วัดไทยนอร์เวย์ ประเทศนอร์เวย์, วัดไทยเดนมาร์ก กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก, วัดไทยฟินแลนด์ กรุงเฮลซิงกิ, วัดไทยในเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี, วัดไทยไอซแลนด์ และวัดไทยเบลเยี่ยม ซึ่งขยายวัดออกไปอีกถึง ๓ วัดในลักเซมเบิร์ก ในเวลาต่อมา

วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนด์ นับได้ว่าเป็นวัดไทยแห่งแรกในยุโรป และเป็นศูนย์ฝึกพระธรรมทูตให้รู้จักวิธีการดำรงชีวิตในประเทศแถบสแกนดิเนเวีย จากนั้นพระธรรมทูตก็จะถูกส่งออกไปปฏิบัติศาสนกิจในประเทศต่างๆ ในแถบนี้

พระพุทธศาสนาในประเทศสวีเดน เป็นหนึ่งในประเทศที่ได้รับการตอบรับจากประชาชนอย่างดียิ่ง และเป็นประเทศแรกในโลกตะวันตกที่ทั้งภาครัฐและเอกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างวัด โดยดำริจะให้มีวัดไทยเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในประเทศของตน และได้จัดสรรพื้นที่ให้กว่า ๒๗๐ ไร่ เพื่อดำเนินการสร้างวัดไทย การที่

วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนด์

วัดไทยเดนมาร์ก พรหมวิหาร
เมืองโคเปเฮเกน

ภาครัฐและเอกชนของประเทศสวีเดนได้เข้ามาดูแลการสร้างวัดไทยเช่นนี้ จึงเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจสำหรับชาวไทยที่นับถือพระพุทธศาสนา หากเอาเงินไทยไปสร้างวัดให้ฝรั่ง จะต้องนำเงินไทยออกจากประเทศจำนวนมหาศาลจึงจะสร้างวัดได้สักวัดหนึ่ง

การสร้างวัดไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะทางด้านทวีปยุโรป พระสงฆ์ใช้เงินไทยน้อย แต่จะใช้เงินประเทศนั้นเพื่อสร้างวัดประเทศนั้น ซึ่งเป็นการให้ฝรั่งสร้างวัดพระพุทธศาสนาให้ฝรั่งเอง เพราะเจ้าของผู้สร้างจะได้เกิดความรักความผูกพันในสิ่งที่เขาสร้างขึ้นมา จะทำให้วัดไทยมีความมั่นคง ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี เจ้าประคุณสมเด็จฯ จึงวางเป็นแนวทางการสร้างวัดสำหรับพระธรรมทูตไว้ว่า

"พระสงฆ์ไปปฏิบัติงานประเทศใดต้องใช้เงินของประเทศนั้นสร้างวัด เพราะถ้าจะเอาเงินไทยไปสร้างวัดในต่างประเทศเราจะต้องเอาเงินบาทออกนอกประเทศเท่าไร จึงจะสร้างวัดได้วัดหนึ่ง ค่าเงินบาทกับเงินต่างประเทศแตกต่างกันมาก พระสงฆ์ที่ไปอยู่ต่างประเทศจึงต้องเก่งและมีความอดทนสูง"

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้เดินทางไปสังเกตการณ์งานพระพุทธศาสนาตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ในสหรัฐอเมริกา ตามคำนิมนต์ของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา โดยมีคณะผู้ร่วมเดินทางประกอบด้วย เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ) เป็นหัวหน้าคณะ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺโญ) และ พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์

ปยุตฺโต) เป็นเหตุให้เห็นหนทางในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้เกิดการวางรากฐานพระพุทธศาสนา และเกิดวัดไทยขึ้นทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา โดยอาศัยสมาคมชาวไทยต่างๆ เช่น สมาคมชาวไทยอีสาน สมาคมชาวไทยเหนือ และสมาคมชาวไทยทักษิณ ตลอดจนนักศึกษาในอเมริกา

การเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจในดินแดนฝั่งตะวันตก ไกลออกไปถึงสหรัฐอเมริกา นับเป็นการเดินทางเผยแผ่พระพุทธศาสนารอบโลกที่ไกลที่สุดเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเผยแผ่พระศาสนาของคณะสงฆ์ หลังสิ้นสุดยุคพระธรรมทูตทั้ง ๙ สาย ของพระเจ้าอโศกมหาราช รวมระยะเวลาเดินทางถึง ๘๐ วัน ใน ๑๑ ประเทศ ประกอบด้วยประเทศญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เนเธอร์แลนด์ เบลเยี่ยม เยอรมนี เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ อิตาลี กรีก และอินเดีย

เมื่อท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้รับตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกศ ได้สร้างอาคารหลังหนึ่งขึ้นภายในบริเวณวัด และให้ชื่อว่า "อาคารอนุสรณ์สมเด็จฯ ญาโณทยมหาเถระ พ.ศ. ๒๕๑๗" เพื่อเป็นที่พักพระสงฆ์ต่างประเทศ ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ให้ได้รับความสะดวกสบายในเรื่องที่อยู่อาศัย ก็เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาโณทยมหาเถระ) พระอาจารย์ผู้จุดประกายความคิดที่จะให้พระพุทธศาสนาแผ่ไพศาลไปในโลกตะวันตก ซึ่งอาคารดังกล่าวได้มีพระสงฆ์จากประเทศลาว กัมพูชา พม่า จีน ญี่ปุ่น เนปาล และบังคลาเทศ เป็นต้น เข้ามาพำนักอยู่เรื่อยมา หลังจบการศึกษาบางรูปเดินทางกลับประเทศ บางรูปได้ทำ

หน้าที่เป็นพระธรรมทูตในนามพระสงฆ์ไทยเดินทางไปเผยแผ่พระศาสนายังประเทศตะวันตก

แม้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ การตั้งวัดในต่างประเทศ และการที่จะให้มีพระธรรมทูตไปประจำที่ต่างประเทศในยุคแรกเริ่ม ต้องพบกับอุปสรรคปัญหานานาประการ แต่ในที่สุดเจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็สามารถนำพาพระธรรมทูตสายต่างประเทศก้าวข้ามห้วงเวลาแห่งความยากลำบากไปได้ ทุกครั้งที่มีผู้ตำหนิพระธรรมทูตต่างประเทศ เจ้าประคุณสมเด็จฯ ก็จะกล่าวด้วยแววตาอ่อนโยนเสมอว่า *“คนไทยไปเมืองนอก เพื่อไหว้ฝรั่ง แต่พระไปเมืองนอก เพื่อให้ฝรั่งไหว้”*

แม้กระนั้นก็ตาม การสร้างวัดในต่างประเทศ ก็ไม่ใช่เรื่องง่ายๆ พระธรรมทูตต้องทำงานอย่างน่าสงสาร ต้องทุ่มเทสรรพกำลังความสามารถ ต้องใช้เงินจำนวนมหาศาล และต้องเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต กว่าจะสร้างวัดได้แต่ละวัด

เจ้าประคุณสมเด็จฯ ให้ความสำคัญกับการศึกษา โดยกล่าวว่า พระ-เณรต้องเรียน เรียนอะไรก็ได้ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย เพราะพระ-เณรจะเป็นผู้รักษาพระศาสนา และเน้นให้ทำงานช่วยกันปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมให้กับเยาวชนและประชาชนในชาติ ซึ่งหนทางนี้เท่านั้น จะช่วยให้เกิดความมั่นคงแก่พระศาสนา จึงเป็นจุดเริ่มต้นการจัดตั้ง “สำนักงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความมั่นคง แห่งสถาบันชาติ พระศาสนา พระมหากษัตริย์”

แม้ในยามที่ร่างกายเริ่มโรยแรงและชราภาพลง แต่ข่าวคราวที่พระสงฆ์ สามเณร และชาวพุทธ ถูกฆ่าที่ภาคใต้ กลับเพิ่มความรุนแรงมากขึ้น พระธรรมทูตอาสา ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน ๒๖๐ รูป ในจังหวัดสตูล สงขลา ยะลา นาราธิวาส และปัตตานี จึงถูกก่อตั้งขึ้น เพื่อปลุกจิตสำนึกให้พระสงฆ์ร่วมกันทำงานในพื้นที่เสี่ยงภัยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

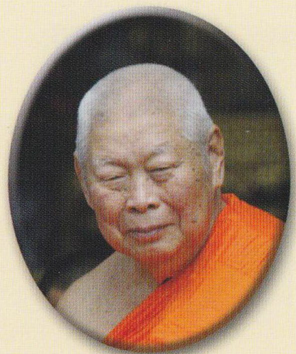
เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ประทานโอวาทแก่พระธรรมทูตอาสา ว่า

“หากไม่มีพระสงฆ์ในพื้นที่ ชาวพุทธก็หมดที่พึ่ง...ก็ชื่อว่าพระพุทธศาสนาได้หมดไปแล้ว ขอให้ทุกรูปหนักแน่น มั่นคง อยู่เป็นกำลังใจให้ชาวพุทธ ถึงแม้วันหนึ่งวันใดข้างหน้า พระพุทธศาสนาจะหมดไปจาก ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ขอให้วันนั้น มีพระสงฆ์เดินออกจากพื้นที่เป็นคนสุดท้าย”

นับเป็นแสงแห่งจิตวิญญาณความมั่นคงต่อพระพุทธศาสนา ลำแสงสุดท้ายที่เจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ถ่ายทอดจิตวิญญาณความรักในพระพุทธศาสนา ผ่านไปยังพระธรรมทูตอาสา อันเป็นอมตะวาจาที่จะตรึงใจเหล่าพุทธบุตร ผู้ทำหน้าที่พระธรรมทูตอาสา ไปตราบนานเท่านาน

ความสำเร็จของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศทั่วโลก จนกระทั่งพระพุทธศาสนาสามารถเบ่งบานกลางหิมะในโลกตะวันตกอย่างแข็งแกร่ง เกิดจากการวางรากฐานที่สำคัญของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถระ) ผู้ริเริ่มการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลก ริเริ่มการสร้างวัดไทยในต่างประเทศ

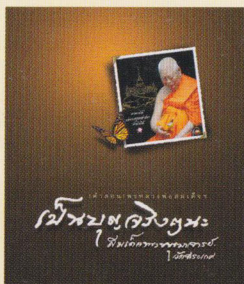
> ที่สุดแล้ว...นามของ
> พระมหาเถระท่านนี้ก็จะถูก
> จารึกบนหน้าประวัติศาสตร์
> แห่งความทรงจำของโลก

และริเริ่มให้มีการฝึกอบรมพระธรรมทูตเพื่อไปประจำ ณ วัดไทยในต่างประเทศ เป็นเหตุให้พระสงฆ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นพระธรรมทูตได้ยึดเป็นแนวทางอันเดียวกัน เป็นที่มาแห่งความสำเร็จของงานพระศาสนาในต่างประเทศ นับได้ว่า เจ้าประคุณสมเด็จฯ เป็นผู้เปิดวิสัยทัศน์ธรรมสู่วิสัยทัศน์โลก ทำให้พระพุทธศาสนาแผ่ไพศาลไป เป็นที่พักพิงทางด้านจิตใจแก่ชาวไทย และประชาชนในต่างประเทศทั่วโลก

เรื่องราวทั้งหมดเหล่านี้ จะถูกจดจำ นำไปเล่าขาน ถ่ายทอดสืบต่อกันจนกลายเป็นตำนาน จากตำนานกลายเป็นประวัติศาสตร์ จากประวัติศาสตร์กลายเป็นความทรงจำของโลก

ที่สุดแล้ว นามของพระมหาเถระท่านนี้ ก็จะถูกจารึกบนหน้าประวัติศาสตร์แห่งความทรงจำของโลก ในนามผู้นำพระพุทธศาสนาไปประดิษฐานยังแผ่นดินตะวันตกอันไกลโพ้นตลอดไป ❖

คำสอน | พรหลวงพ่อสมเด็จฯ

เป็นบุญจริงๆนะ

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๕๗ | จำนวน ๕๐,๐๐๐ เล่ม

เจ้าภาพ คณะพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล
วัดไทยพุทธคยา • วัดไทยลุมพินี • วัดไทยกุสินาราเฉลิมราชย์
วัดไทยเชตวัน • วัดพระราชวังกบิลพัสดุ์ • วัดนิโครธาราม
วัดบุพพาราม • วัดป่ากุสินาราบรมธาตุสถิต • วัดไทยนาลันทา
วัดไทยนวราชรัตนาราม • วัดไทยสิริราชคฤห์ •
คุณหญิงสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ พระเทพโพธิวิเทศ (วีรยุทธ์ วีรยุทฺโธ)
หัวหน้าพระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล

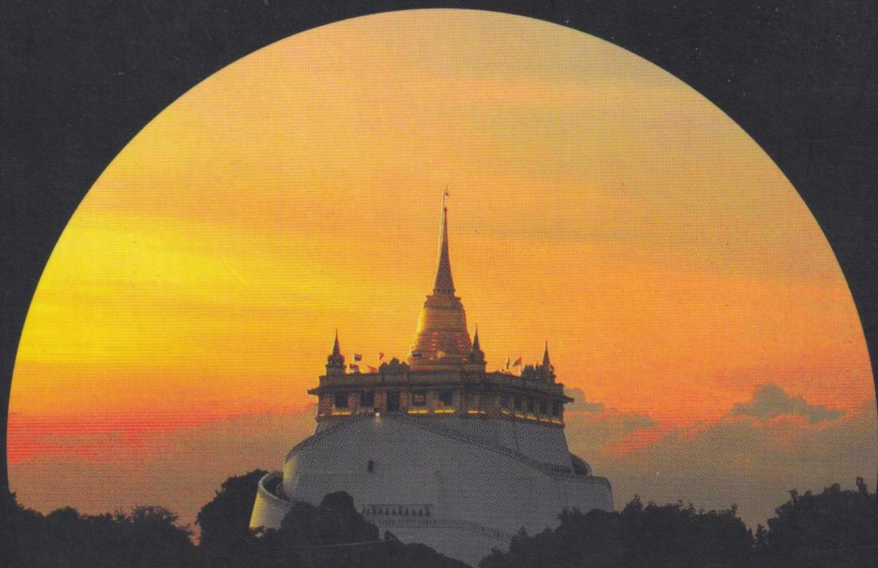
คณะทำงาน พระธรรมทูต สายประเทศอินเดีย-เนปาล
พระครูปลัดสุวัฒนสิทธิคุณ (กวีศิลป์ วิสุทฺธิกุโล)
คุณไพโรจน์ ชินศิรประภา (ครูติ๋ง)
คุณหทัยภรณ์ กสิกิจนำชัย

เอื้อเฟื้อภาพ พระครูปลัดสุวัฒนสิทธิคุณ (กวีศิลป์ วิสุทฺธิกุโล)
วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร

ออกแบบปก-รูปเล่ม คุณไพโรจน์ ชินศิรประภา (ครูติ๋ง)
piroj1961@yahoo.com โทรศัพท์ ๐๘๑-๓๔๓-๑๕๕๙

จัดพิมพ์โดย สำนักงานพระธรรมทูตวัดไทยพุทธคยา
จังหวัดคยา รัฐพิหาร ประเทศอินเดีย

พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

พระพุทธศาสนา คือ ลมหายใจของแผ่นดิน

พระพุทธศาสนาในเมืองไทยมีภัยรอบด้านในโลกปัจจุบัน
การจะรักษาพระพุทธศาสนาเอาไว้ให้ได้นั้น
จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้พระ-เณรได้มีความรู้
มีการศึกษาทั้งธรรมะและวิชาการทางโลก
ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการวางแผน
เพื่อให้พระพุทธศาสนาไปอยู่ตามประเทศต่างๆ ทั่วโลก ❖

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)

